

Orosházi HARANGSZÓ

XII. évfolyam 3. szám · 2005 ősze

„A Lélek életet ad az igazság által”

Rm 8,10b

Ünneplő Gyülekezet a tévéképernyő előtt, és itt, az orosházi evangélikus templomban. Röviden, tömören ezt hallottuk: „A Lélek életet ad az igazság által.”

Három kulcsszó, melyekről sokat kellene tudnunk: lélek – élet – igazság! Rézszesültünk-e lélekben, van-e élhető életünk, és jelen van-e benne az igazság? Három lényeg, Egy valóság – a te életed!

S a három kulcsszó összetartozik, egy séget képez, mint térben a három dimenzió. Három, de Egy! „A Lélek életet ad az igazság által.”

Non scholae, sed vitae discimus – mondták a régi rómaiak: Nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk! Ünneplő Gyülekezet! Az iskola falai között is az életről van szó! S a templom falai között is az életről van szó!

Az már a szent Ige nyelvének szépsége és mélysége, hogy szó van a Lélekről, mint Isten lelkéről, és akkor azt mondjuk, PNEUMA, és szó van a lélekről, mint az ember lelkéről, és akkor azt mondjuk, hogy PSZICHÉ.

S az is az Ige nyelvének szépsége és mélysége, hogy szó van az életről, mint földi életről, és szó van az életről, mint örök életről. S erre is két szót tud az Ige bibliai, azaz görög nyelve: diákosan cseng az eredeti, hogy „biosz” (földi élet) és talán idegenül, hogy dzóé (örök élet). De az IGE nyelve megkülönbözteti a kettőt, hogy az ember lássa maga előtt ezt a biológiai, földi életet, mert hatalmas érték és páratlan kincs, mert itt a Földön tényleg egy életünk van! S az Ige azt akarja, hogy a biológiai, földi élet mellett lássuk az örök életet is. S a kettőt nem szabad kijátszani egymással. Mind a kettőt Istentől kaptuk. Ezt a biosz-életet, és a dzóé-örök életet! Mert mind a kettőre készülni kell.

Előbb ezt idéztem: *non schoalea, sed vitae discimus* – a földi életre készülünk az iskola falai között! De ne tévesszük szem elől, hogy nemcsak a földi életre készülünk: *sed vitae aeternae discimus* – hogy az örök életre is készülünk!

S mind a kettőhöz ez kell: az igazság!

1.) Az egyikhez a *tudomány igazsága*! S ezt az értelmes emberi lélek ragadja meg! Ez a valóság igazsága.

2.) De ez még kevés! Több kell! Már ehhez a földi élethez is! *Az emberi élet igazsága*! Lelkünk szomjazza az igazság valóságát – ember és ember közt. Egy másik fajta igazság ez: hogy igaz ember legyen valaki! Mert nemcsak a valót akarjuk, hanem az IGAZAT!

3.) Egy harmadik: *az örök élet igazsága*! Az üdvözítő igazság: csak Krisztustól vehetem, hit által. Nehézkes kifejezés, de értsétek: megigazult élet. Igazzá vált élet! Hitünk titka, hogy a Krisztusban! Mind a háromra a Lélek vezet rá: a Lélek ad életet az igazság által!

Készülünk erre az életre, készülünk az örök életre.

Van tudománya a földi életnek, és van tudománya az örök életnek! Isten lelke és az ember lelke találkozzon az iskola falai közt, a templom falai közt, hogy legyen értelmes és igaz földi életünk, és legyen üdvösséges örök életünk a Krisztusban! Ámen!

2005. augusztus 28-án az a megtiszteltetés és öröm érte iskolánkat és egyházunkat, hogy a Magyar Televízió 1-es csatornája 10 órai kezdettel Orosházáról élőben közvetítette a tanévnyitó istentiszteletet és ünnepélyt. Az adott vasárnapra rendelt szentigei részlet olyan igazságot tartalmaz, amelyet mindenkor, bár mikor meg kell szívlelnünk, ezért is került az első oldalra, a hagyományos bevezető írás helyére. Ennek az igének a jegyében kívánunk áldott tanévet minden pedagógusunknak, diákunknak, de az egész gyülekezetnek, minden keresztyén testvérünknek. Mindazoknak, akik Jézus tanítványai! Az Úr Jézus első követőit tanítványoknak nevezték: és ebben az elnevezésben egy nagyon fontos, a mára és a jövőre nézve is fontos üzenet rejtőzködik, amit újra és újra át kell gondolnunk és coram Deo (Isten színe előtt) át kell gondolni! Azt kell újra és újra megfontolni és átgondolni, hogy tanítványok is vagyunk! Krisztus ügyét soha nem lehet egészen kitanulni. Egész életünkben tanuljuk a Krisztus ügyét, pl. a követésben. S az első tanítványokból lettek az első apostolok. Az apostol görög szó, képviselőt, küldöttet jelent, aki Jézus Krisztus tanítását képviseli, és ebben a küldetésben jár, azaz hirdeti, hogy Jézus a Krisztus, a Megváltó. Minden jó tanítvány apostollá válik, ám jó apostol csak jó tanítványból lesz.

Ezért is hívogatunk szeretettel mindenkit őszi gyülekezeti alkalmainkra is, hogy jó tanítványokként tanuljunk, és majdan igazán jó apostolokká, küldöttekké, Krisztus szent ügyének hiteles képviselőivé válhassunk.

Nyári gondolatok

Július 5., kedd

„Istened, az Úr, tudta, hogy itt jársz e nagy pusztában.” [5Móz 2,7a]

Isten mindenről tud. Bár a folyton kétkedő ember évezredek óta igyekszik bebizonyítani az ellenkezőjét. Ennek érdekében meg is tesz mindent. Rágalmazza, szidja, még a létezését is letagadja, mondván, hogy ha valóban létezne, akkor a szörnyűségek nem történének meg, és mindenki megkapná azt, amit megérdemel. Mert az ember már csak tudja. Ezért aztán fegyverrel őrzi a békét, és még a vallással is megpróbál együtt élni, csak a dolgaiba ne szóljon bele.

Az a nagy igazság, hogy a pusztában sem hitte és most sem hiszi, hogy megsegíti az Isten. Mert neki most kell a megoldás. És szemmel láthatóan meg biztosan. Mert egyébként nem hisz. „Istened az Úr, tudja, hogy itt jársz e nagy pusztában.” – mondja Mózes. Mert ő már tudja, hogy gondolhat bármit a nép. Zúgolódhat, imádkozhat bálványokat, kezelheti úgy az Istent, mint egy kívánságautomatát, az igazság mindig ugyanaz marad. Az Úr figyel, és úgy segít, ahogy kell. Ez is kegyelem.

Július 7., csütörtök

[A Fiú] „örök üdvösség szerzőjévé lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki.” [Zsid 5,9]

A zsidók hitéletében a főpap játszotta a legnagyobb szerepet. Az volt a feladata, hogy ajándékot és áldozatot mutasson be a nép bűneiért. Tökéletesen együtt tudott érezni embertársaival, mert ő maga is ugyanazokkal a problémákkal küszködött nap mint nap. Így tehát nemcsak a népért, hanem önmagáért is köteles volt áldozatot bemutatni. Mivel ez a tisztség ennyire fontos volt, nem mindenki tölthette be. Csak az, akit maga az Isten hívott el. Mint Áront is. Volt azonban egy, aki kiemelkedett mind közül. Krisztus egész testi élete során tökéletes harmóniában élt az Istennel. És bár ő volt a Fiú, mégis vállalta a szenvedést. Hibátlan és tökéletes áldozat volt. Így üdvösség szerzőjévé vált mindazok számára, akik hittek és hisznek benne és engedelmeskednek neki. Igaz főpapnak nevezzük, mégpedig a legtökéletesebbnek, mégsem szabad elfelejtenünk, hogy lényegében különbözik tőlük. Mert az Ő vére már nemcsak népéért, hanem az egész világért folyt. Istenfiúként önmagát adta értünk.

Örök érvényű és megmásíthatatlan áldozatul. Sokan nem tudnak ezzel megbékélni. Mert tényleg: ép ésszel hihetetlen, hogy valaki ártatlanként vállalja a halált azokért, akik megvetik és mind a mai napig kételkednek benne! Felfoghatatlan! Így szerette Isten a világot!

Július 9., szombat

„Az Úr szeme látja az igazakat, füle meghallja kiáltásukat.” [Zsolt 34,16]

Akit az Úr szeret, arra gondja van. Kimentti a bajból az övét, naponként gondoskodik róluk. Ők pedig hálával dicsőítik és magasztalják Őt. Legalább is ezt állítja ez a zsoltár. Kicsit furcsa, mert a mindennapokban nem ezt tapasztaljuk. Az egyházat támadják, a hívőkkel együtt. Vagyona, helyzete, léte, régen és most is bántotta és bántja a világ szemét. Isten népet üldözték, bántják és sosem fogják teljesen elfogadni. Szóval, hogy is van ez?

Napról napra küszködünk a világgal, ez a zsoltár meg Isten gondoskodását magasztalja? Egy régi ének szövege azt mondja, hogy azt bünteti az Úr, akit szeret, mert másképp Ő nem tehet. Miért nem? Gondoljunk csak bele! Mi is azzal veszekszünk a leginkább, akit szeretünk. Mert szeretjük. Mert nem akarjuk, hogy baja essék. Miért ne tehetné meg ezt Isten is? Aki úgy szeretett minket, hogy a saját fia életét sem sajnálta feláldozni. Igenis figyel. Büntet is. Sőt megöl. De aztán újra megelevenít. Visszaadja erőnket és szárnyra kelünk, mint a sasok. Mert az Úr erre is képes. Ezt is megteheti. A mindennapok bajai közt sokszor tényleg hihetetlen, hogy figyel. De mégis így van. Ez is kegyelem.

Július 12., kedd

[Jézus] „az égre tekintve fohászodott, és így szólt [a dadogó sükethez]: »Effata, azaz: nyilj meg!« És megnyílt a füle, nyelvének bilincse is azonnal megoldódott, úgyhogy hibátlanul beszélt.” [Mk 7,34–35]

Krisztus csodája a szeretet győzelme. Az ember általában természetesnek veszi azt, hogy egészséges. Mindent hétköznapiak talál, ami körülveszi. Csak akkor döbben meg, amikor mozgássérültekkel találkozik. Mert ilyenkor jön rá, hogy mennyire törekeny. Zavarát úgy próbálja leplezni, hogy sajnálkozik, vagy úgy viselkedik, mint más rendes emberekkel.

De Krisztus nem ilyen. Ő azt látja, ami előtte van. Nem hazudja széppé. Nem siklik el fölötte a figyelme. Felé fordul és teszi, amit tennie kell. Amiért jött. Imádkozik a betegért és meggyógyítja. Újjáteremtí sérült részeit. Az örömhír persze gyorsan terjed. Viszik az emberek városokba, falvakba. Bár Jézus tiltja. Vajon miért? Miért nem akarja, hogy tudjanak arról, hogy jót tett? Egyszerűen azért, mert nem csodadoktornak jött, hanem megváltónak. Megértjük majd, ha már látjuk a történet végét. Az emberek azt kezdték el hirdetni, hogy Jézus mindent jól tett, mert meggyógyította a beteget. Nem arról beszélték, hogy ez az ember más, mint a többi, hanem arról, hogy megjött az új csodadoktor. Kívülállóként persze könnyű ítélkezni. De vajon mi mit tettünk volna? Nagyon valószínű, hogy ugyanezt. Mert az ember sosem volt hajlandó felismerni azt az értéket, ami a szeme előtt volt. Előbb mindig a maga hasznát látja meg az eseményekben. Ez az önzés.

Július 14., csütörtök

„Egyenként intettünk és buzdítottunk, és kérve kértünk titeket: éljete az Istenhez méltó módon, aki az Ő országába és dicsőségébe hív titeket.” [1Thessz 2,11–12]

Istenhez méltó élet. Lehetetlen. Saját magunkhoz méltóan is alig tudunk élni, nemhogy Istenhez méltóan. Mit akar ezzel Pál? Miért kér olyat, amit még ő maga sem tudott betartani? Egyszerűen azért, mert Istenhez méltó módon élni nem azt jelenti, hogy akkor mostantól fogva minden bűntől mentesen, önmegtartóztatásban és mindenkire kiterjedő testvéri szeretetben kell élnünk. Csupán annyit jelent, hogy ha már egyszer hozzátartozónak valljuk magunkat, akkor éljünk is úgy, hogy meglátszódjék rajtunk. Egy példával élve: mikor szeretünk valakit, mindenben megpróbálunk hozzá igazodni. Vannak ugyan dolgok, amiből nem engedünk, mert azok meghatároznak minket. De ezeken túl fokozottan figyelünk arra, hogy kedvesünket ne bántuk meg. Igyekszünk hozzá méltó módon beszélni, viselkedni, hogy ne hozunk rá szégyent. Mert akit az ember szeret, annak nem akar rosszat. Erre gondol Pál, amikor Istenhez méltó életet kér tőlünk. Így már nem is tűnik olyan nehéznek. Nem kell hozzá más, csak Isten iránti szeretet.

(A fenti részletek elhangzottak 2005 nyarán, Balatonszárszón, az evangélikus üdülőben, reggeli áhítatok alkalmával.)

LASZLI BEÁTA
II. éves teológushallgató

Az ateistákról és a hívó emberekről

Előjáróban felvetődik a kérdés, hogy mi a különbség az ateista és a hívó ember között?

Az ateista azt mondja a világról, hogy az van, de aki teremtette, az nincs. Ő ezt hiszi is.

A hívó ember úgy tudja, hogy a világot az Isten teremtette. Ő meg ezt hiszi. Amint látjuk, mindkettő hisz valamiben, csak a két kiindulás teljesen ellentéte egymásnak. Ezek után nézzük meg és hasonlítsuk össze a világ teremtését mindkét fél oldaláról.

A hívó ember a világ teremtésének történetét a Bibliára hivatkozva tekinti Isten művének. A Biblia ószövetségi része eredetileg héber, kisebb részben arámi nyelven íródott. Keletkezésének időpontját a Krisztus előtti 3–2. századra, helyét Alexandriába teszik. Ezek szerint a Biblia több mint 2 ezer évvel ezelőtt íródott. Erre a fontos tényre a későbbiek során még hivatkozni fogok.

Mózes első könyvében (Genesis) ezt olvashatjuk a világ teremtéséről:

„Kezdetben teremté az Isten az eget és a földet.

A föld pedig kietlen és pusztá vala, és setettség vala...

És monda Isten: legyen világosság: és lőn világosság.

És monda az Isten: Legyen mennyezet a víz között, a mely elválassza a vizeket a vizektől (a felhőben és földön lévőket).

És monda Isten: Gyűljenek egybe az ég alatt való vizek egy helyre, hogy tessék meg a száraz. És úgy lőn.

Azután monda Isten: Hajts on a föld gyenge fűvet... és gyümölcsstermő fát... És úgy lőn.

És monda Isten: Pezsdüljenek a vizek élő állatoknyüzgésétől... (majd) hozzon a föld élő állatokat...

És monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre...”

Így ír a Biblia a teremtésről. Nézzük, hogy a tudomány mit ír a teremtésről, amit az ateisták is elfogadnak? Előjáróban megjegyzem, hogy a Föld keletkezésére minden szempontból kielégítő elmélet nincs, így a következő sem teljes.

A Föld valószínűleg a Nap izzó gázköd-magjából szakadt ki. Ez az izzó gáz-tömeg a lehűlés révén izzón folyóvá vált, majd a felszínén kezdett megszilárdulni. A hidrogén és az oxigén vízzé egyesült (elégett), mely azonnal elpárologva vastag felhővel vonta be a Földet, így azon sötétség volt. (Gondoljunk csak arra, hogy egy napsütéses napon a vastag cumulus felhők délben is szinte éji sötétsé-

get okozhatnak) Ahogy hűlt a Föld, a felhők vize, párája már nem párolgott el a földről, folyékony vízzé lett. Ekkor alakult ki az Ósóceán, a Panthalassa. Ahogy a felhők elvékonyodtak, kiderült az Ég és világos lett a Földön. E lehűlést és a cseppfolyós víz megjelenését követően alakulhatott ki a legegyszerűbb élet. Ez mintegy 4 milliárd évvel ezelőtt történhetett.

Mintegy 590 millió évvel ezelőtt, a paleozoikum korban jelentek meg az első egysejtűek, majd a rákok (pl. a trilobiták), amelyeket kb. 415 millió évvel ezelőtt az őshalak, s a nyitvatermő ősfákkövetek.

Az előember kb. 950 ezer évvel ezelőtt, míg az ősember, a homo sapiens, mintegy 70 ezer évvel ezelőtt, feltehetően Közép-Afrikában, az „Édenkertben” jelent meg.

Ezek után hasonlítsuk össze a Föld történetét a Bibliában és a modern tudományban leírtakkal. Tulajdonképpen a sorrendben semmi különbség nincs. A legfőbb kérdés: honnan volt (van) a Nap izzó gáztömege? Az ateistákszerint öröktől fogva van. Netán ezt „az öröktől fogva” teremtette elsőnek az Isten? Erre ad-janak választ az ateisták!

Újabb kérdésként vetődik fel, hogy miért írja Mózes az egyes eseményeket egy-egy (hat) nap időszakra? Azért, mert az akkor élő ember tudásszínvonalának megfelelően kellett ezt bemutatni. Így megértette a kor embere. Gondoljunk csak arra, hogy Kopernikust (1473–1543) és Galileit (1564–1642) a heliocentrikus elméletért (a Föld forog a tengelye körül és kering a Nap körül, nem pedig fordítva) csaknem megégették, mert megá-lapításuk messze felette állt a kor ismeretének. Hát még Mózes idejében?

Megállapíthatjuk, hogy a Világteremtés „lépéseiről” a hitbéli és a tudományos elképzelés lényegileg azonos.

Jogosan vetődik fel a kérdés, hogy több mint kétezer évvel ezelőtt honnan tudta Mózes és többi társa ilyen pontosan a teremtés menetét? Ma úgy mondanánk: az evolúció folyamatát? A hívó ember erre azt mondja: isteni sugallatra, mint ahogy a próféták is sok mindent előre megjósoltak, vagy ahogy a napkeleti bölcsék megálmodták, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, vagy ahogy bennem is egy hajnalon született meg a gondolat (talán isteni sugallatra), hogy ezeket leírjam, közre adjam a kételkedők meggyőzésére.

A tudósok a tudomány fejlődésével mind fejlettebb módszerekkel próbálják

felderíteni a naprendszer, a Föld őstörténetét. Ez év július 4-én, magyar idő szerint reggel 8 óra tájban a 133 millió (!) kilométerre lévő, kb. 6 km átmérőjű Temple-1 üstökösbe lőtték bele az Impactor nevű robbanó űrszondát. A becsapódást a továbbrepülő Flyby egység fényképezte. A fotókon két anyagkilökődés látható: az első oszlopszerű, amit egy nagyobb gömbként kitáguló követett. Az 5 tonna dinamitnak megfelelő robbanással keletkező, futballpálya nagyságú kráterből kilökődő por és gáz hetekig eltakarhatja az üstökösöt. E „felhő” összetételének – a fel-tételezés szerint gázokból, porból, jégből és talán őszervesanyagból áll – további vizsgálatát, elemzését az űrszondák, űr-teleszkópok csak ezek teljes „leülepedése” után végezhetik. Bár a „felhő” analízise máris folyhat.

E kutatásoknak az a jelentősége, hogy ezekből az elemzési adatokból próbálnak következtetni a mintegy 4,5 millió évvel ezelőtt keletkezett, és az üstökösben „konzerválódott” összetételből a naprendszer, a Föld, a földi élet kialakulására.

Tisztelt Olvasó! Micsoda mérnöki tudomány és munka kellett ahhoz, hogy a több hónappal ezelőtt (január) fellőtt űrszonda a 133 millió kilométerre lévő, és csak 6 km átmérőjű üstökösöt eltalálja! Ez ahhoz hasonlítható, mintha egy tűt akar-nánk a szalmakazalban eltalálni egy mákszemmel. Ezt a természet (a fizika) törvényeinek ismerete, a tudomány csodálatosan egyszerű volta tette lehetővé. De ne feledjük, hogy e törvények ősidők óta léteznek (hívó ember létemre azt mondom, hogy e törvények is Isten alkotásai), amiket mi csak felismertünk és alkalmazzuk hol jó, hol meg rossz célra. A mi feladatunk, hogy csak jóra használjuk.

Dr. KISS A. SÁNDOR

MEGHÍVÓ

ARATÁSI HÁLAADÓ ISTENTISZTELETRE,

valamint az azt követő
szeretetvendégségre
október 2-án 14 órakor
Kardoskúton,
mely alkalomból minden kedves
testvért szeretettel várunk.

Kék Szalag

Ünnepi beszélgetés Szokolay Sándor zeneszerzővel

Az Evangélikus Élet 70. évfolyamának 36. számában (2005. szeptember 4.) mindenki olvashatta a hírt: Augusztus 20-án alkalmából Győr-Moson-Sopron megye közgyűlésének elnöke – Szakács Imre – a megye legrangosabb kitüntetettjének, a Kék Szalagot adományozta egyházunk művészenek, a Sopronban élő Szokolay Sándor Kossuth-díjas zeneszerzőnek.

A Szokolay házaspár vendégeként részese lehettem az ünnepi eseménynek, velük együtt ott voltam a díj átadásán, az elsők között mondhattam el jókívánásaimat, s az Orosházi Harangszó munkatársaként nem mulaszthattam el az alkalmat, hogy néhány kérdést tegyek fel az ünnepeltnek, akinek szemében a meghatottság és az öröm fényét láttam fellobbanni.

OH: Milyen érzésekkel fogadta Győr-Moson-Sopron megye Kék Szalag kitüntetését – az év fődíját – a győri bazilikában rendezett ökumenikus szertartású Szent István-napi ünnepi közgyűlésen?

Sz. S.: Nagyon örültem, hogy a család igaz barátjaként hívásunknak végre engedték és meglátogattak bennünket soproni otthonunkban. Bizony, orosházi diákkorom példaképe maradt egész életemre a Fürst család. Hitemet Fürst Ervinnek, a prédikátornak és a kivételes tartású embernek köszönhetem, aki egyengette küldetés kereső egész serdülőkorom önmagára találását! Már kezdetben a szigorú és kendőzetlen megnyilvánulású emberek közelségét kerestem. Így találtam ifjúkorom navigálójára: drága édesapára, aki a papi, vagy még inkább, misszionáriusi pályaválasztás gondolatát dédelgette bennem, akarata ellenére. Enikő, Te és testvéreid az iskola rangját növeltétek, ezért sem tudom mély barátságunkat a riporter „magázódásra” vizsgáztatni... No, ennyi bevezetés után szíves örömmel válaszolok kérdéseidre. Hiszen a szeretett orosházi evangélikus gyülekezet életem felnevelője maradt. A nehéz történelmi idők csak felerősítették hitemet, s mára már életfogytiglanivá edzették... Több mint tíz éve a történelmi múltú, ékszerdoboz szépségű Sopronban élem életem összefoglaló időszakát, magam is csendesítve az élet zaját és fölösleges izgalmait. Hiszen az életművet nem „intézni” kell, hanem „írni”! Kár,

hogy manapság nem legfőbb gondunk, hogy a tisztább, igazabb életet *teljessé* tegyük. Hála a „jó út” egyengetőinek, hogy arra tanítottak: Isten ad *kicsi, közepes, s nagy* tehetséget életünkhöz, de a *tartásunk* az értékek növelője! Ezért kár orientálódnunk. Csak az idő méri meg utólag életünket! A kitüntetés öröme eddigi gondolataim felelősségét fokozta bennem! Persze hozzá kell tennem, hogy sem nekem, sem másnak nem elég „szépet” alkotni, beszélni, hanem mindenekelőtt *igazat, tisztát!* Az „égiek” üzenetét nem szabadna elfelejtenie senkinek! Mennyivel boldogabb és derűsebb emberek ragyognak és tündökölnék e haza igazát! Lassan 75 éves születésnapomhoz közeledve ezeken és ezekhez hasonlókon töpregek...

OH: Tizenegy éve meglehetősen váratlanul, sokakat meglepve mondtál búcsút Budapestnek, több évtizedes alkotó munkálkodásod, sikeres művészi pályafutásod színhelyének. Azóta Sopronban, a „Hűség városában” élsz, ahol a kövek évszázadok küzdelmeiről, szenvedésről és hősi helytállásról, történelmi múltjáról és csendes, dolgozó hétköznapokról suttognak véget nem érő történeteket, és mesés szépségű házak ormán, leheletfinom lebbenéssel lejt a táncát az alkonyisugár. Otthonotokba lépve elmúlt századok ünnepélyes levegője érint meg. A kiegyensúlyozott, bölcs derű és a mély, igaz hit meghitt nyugalma vesz körül. Itt csak jól érezheti magát az ember, ez nem is lehet kérdés! De mi indított ekkora elhatározásra, és hogyan esett választásod éppen erre a városra?

Sz. S.: Budapestet tervszerűen hagytam el, csak vendégségbe szeretek feljárni oda. Azért jöttem Sopronba, hogy kifésüljem életművem (több száz művet írtam, opusaim száma 200 körül van). Sopron valóban gyönyörű polgári város, a szó legnemesebb értelmében. Régóta ismerem, hiszen feleségem a szomszédos Ágfalván élt diákkorában. Többször jártam már itt, sőt, a kilencvenes években Sopron város felkérésére egy szimfoniát írtam „Soproni akvarellek” címmel, Becht Rezső verseire. A városnak büszke tartása van. Próbára teszi a jövevényt, mielőtt befogadja. Aztán vigyáznak egymásra kölcsönösen! Hála Istennek, már ezt érzem. Jölesik, hogy itt őszintébbek az emberek.

Megszólítanak az utcán, elbeszélgetünk, nem zárkózunk el egymás elől. Békességet, igazi nyugalmat találtam, bár több helyen éltem már, életem itt teljesedett ki a legszebben. Gyermekeim közül Orsi leányom, aki hegedűművész, Sopronban játszott a Csajkovszkij hegedűversenyét. Zongoraművész fiam, Balázs, Beethoven-zongoraversenyt játszott itt, Dárdai Árpád vezényelt, akivel Győrben együtt kaptunk kitüntetést.

A megyei kitüntető címnek szívből örülök, éppen úgy, mint annak, hogy egy idő óta soproni díszpolgár vagyok! Úgy érzem, befogadott a város, itthon vagyok benne.

OH: Tevékeny ember vagy, olyan, aki többnyire „kétfelől égeti” élete gyertyáját. Biztosra veszem, hogy most is tele vagy tervekkel. Elárulnál valamit ezekből?

Sz. S.: Az élet egyszeri és túl rövid ahhoz, hogy elherdáljuk! Talán utolsó szerpentinjét, emelkedőjét élem itt Sopronban. Szeretném minden percét megbecsülni. Hálát adok Istennek, amiért viszszenyertem egészségemet. Köszönöm orvosaimnak, akik mindent megtettek gyógyulásomért. Feleségemnek nem tudom eléggé megköszönni, csak szeretettel meghálálni, hogy közös életünk minden napján mellettem van, betegségemben féltő szeretetével segítette felépülésemet, és azóta gondos őrangyalomként vigyáz rám. Örömmel, újult erővel alkotok... Érelődik bennem egy oratórium, Nagy Gáspár barátom, Kossuth-díjas költő műve alapján, amellyel az 1956-os forradalom ötvenedik évfordulójára, a forradalom mártírjainak kívánok emléket állítani. Átéltém ezt az időt, és mára életem legnagyobb élményévé növekedett. Láttam a gyerekek hősiességét. A fiatalok féktelen szabadságvágya lenyűgözött. 1956 számomra 1848 édestestvére! Napjainkban fájó szívvel látom, hogyan vívja vad harcát az igényesség az igénytelenséggel és a kulturálatlan küzdelemben diadalát üli az acsarkodás. A rágalmazók országa lettünk. Ez pedig vétek a parancsolat ellen: *Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot!* Magyarországon megtisztulásra van szükség, szeretettel kellene egymáshoz közelednünk, nem elleneségesen. Egyetértésben vállalni, óvni nemzeti kincseinket, anyanyelvünket, néprajzunkat és népzeneinket, amely

Az orosházi kenyér

Már javában ízlelgetjük, kóstolgatjuk azokat az ízeket, melyeket a nyár terített asztalkája tárt elénk. S itt van már az új búza, az új liszt, az új kenyér. A szent kenyér, amely az élet maga. Orsháza egykoron illatos város volt, a kenyér illata lengte be az utcákat, de mindez már a múlté. Eltűnt egy illat, mint ahogyan annyi minden, ami fontos lehetne még mindig, de vannak, akiknek inkább más kellett. A faluból városocská lett, de levette hagyományait, szokásait, lelkületét, kereste, de aligha találta meg igazi szellemiségét.

De mégis itt van a kenyér. A híres kenyér, amelyet Bécsben is szerettek egykoron. S ma nem igazán büszkélkedünk vele. Pedig megérdemelné. A mai gyerek, s fiatalabb nemzedék már aligha ismeri azt a különös varázst, amit a kenyér jelentett. Akkor a házat belengte egy különös illat, az élet illata, az élet íze. Ahogyan ez elmúlt, úgy tűnt el a kenyér értéke is. Szomorú világ az ilyen: ez a „plázavilág”.

A 19. század végétől a kenyérnek hivatalos ünnepe is lett, de hát ez jóval azelőtt is megvolt, a paraszti élet szent ünnepe volt az új kenyér megszegése.

Miért kell ünnepelni a kenyeret? Aválasz lehet egyszerű, ahogy a régiiek mondták: a kenyér az élet, de azt is mondhatnám, hogy identitásunk része a kenyér. S mi mit teszünk? Másoljuk az olasz pizzát, a francia kenyeret, ami nem baj, de én nem felejttem azt, amit a történetírók

örökítettek meg: Mátyás király többre becsülte az olasz zsemlelénél a kovászos, kemencés magyar kenyeret. Nem is kívánt asztalára mást. Valamit tudott, amit mi is, csak nem gyakoroljuk, hogy nemzetünk akkor lesz nagy, ha értékeit becsüli, ápolja hagyományait még az ételekben is.

A 21. század nagy kihívása, hogy minden nemzet, közösség, a globalizáció ellenében megtalálja a maga nemzeti, kisközösségi, családi identitását. Az identitás választ ad arra, hogy honnan jöttünk, mit tudunk, mit kell megőriznünk, mit kell védenünk, mi az, ami egyéni és sajátos. Ebbe tudunk kapaszkodni, ettől leszünk magyarok, kisebb dimenzióban gondolkodva: ettől leszünk orosházaiak.

Az identitásnak sokféle összetevője van, ez most nem lehet témája ezen gondolatsornak. Egy dolog azonban fontos, és ezt hangsúlyozni kell: az orosházi búza, az orosházi kenyér a 18. század végétől, de különösen a 19. században, mondhatni, európai hírű volt. Ezen hírnév megalapozását az orosházi asszonyok tették meg, amihez aztán a jól sáfáradó vállalkozók kapcsolódtak.

A Zombároról 1744-ben Orsházára költöző evangélikus magyarok a kenyérszítést ismeretét is magukkal hozták, erről azonban írásos adat nincs. Valószínű, ez az ismeret keveredett aztán az itt élő, főleg vásárhelyi családok kenyérsütési módjával, ami egyben az alföldi magyar kenyér titka is. Így lett aztán itt Orsháza híres kenyér.

Az orosházi házi kenyérnek nincsen párja, mondogatták egykoron széles világban Brassótól egészen talán Londonig. Ez a hír leginkább a 19. század második felében kapott szárnyra, de már a 18. században is megszodálták illatát, ízét, zamátát a gyönyörűsége fehér kenyérnek. Ez a tény az orosházi asszonyokat dicsérte, meg persze a gazdákat, akik termelték a legendás orosházi búzát, mely – mint ahogyan azt a hozzáértők mondták – formára apró, küllemre acélos, s a legjobb volt a sikértartalma. Attól lett olyan szép nagy a kenyér. Sütöttek 3-4 kilósokat, de az 5-6 kilós sem volt ritka. Ha nagy volt a család, kellett a kenyér. De hogyan készült az orosházi házi kenyér?

Napjainkban a jóféle házi kenyér sütésének módja leginkább már csak a dédnagymamák emlékében él. Egyik meghatározó ételünk, amit a magyarok szinte kultikus tisztelettel vettek körül az évszázadok folyamán: a kenyér. A hagyományos alföldi cipókenyérnek rangja volt a magyarországi kenyérek között...

Az a híres orosházi kenyér ekként készült: a kenyérsütés első lépése az erjesztőanyag áztatása, ezt *párnak* vagy *sütnivalónak* hívták. A pár ősi formája a leforrázott és megkelt búzakorpa lehetett, amit komlóvirággal főztek meg, s megszáritották. Ezzel az erjesztőanyaggal gyúrták be aztán a kenyérnekvalót. A kenyérsütés régen 10-12 órás kemény fizikai munka volt a kenyérsütő asszonynak. A sütés napja általában a szombat volt, mert akkor a sütés utáni takarítást a többi takarítással együtt el lehetett végezni, s ezzel jobban osztotta be idejét. A megsült kenyeret szénvonalal húzták ki, tetejét hideg vízzel megmosdatták, hogy szép fényes legyen. A háziasszony büszke volt a kenyereire, ezért a tornácdeszákra, a könyöklőre rakta ki őket, hogy mindenki lássa, milyen szépen felhasadtak. A kiszült kenyerek helye a kamrában, a kenyértartó rácson volt. Ez a kenyér kitartott egy hétig, és finom volt.

Augusztusban aztán megszentelték az új kenyeret, ami a következő esztendő életbiztonságát is jelentette.

FÜLÖP BÉLA

Isten iránti hálával mondunk köszönetet mindazoknak, akik 2003. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az Új Reménység Alapítvány céljára ajánlották fel. Bankszámlánkra 2004. október 22-én 254 777 Ft érkezett. A még 2003-ban megmaradt 4193 forinttal együtt ezt az összeget 2005-ben használtuk fel fürdőszobai berendezések cseréjére és festésére, gyermekszékek, fejlesztőjátékok vásárlására.

2004. ÉVBEN

BEVÉTELEINK (1000 Ft-ban):
Adományból: 5
APEH 1%-ból: 255
Kamatbevétel: 0
Bevételek összesen: 260
Nyitó pénzeszköz: 82
Összesen: 342

KIADÁSAINK (1000 Ft-ban):
Oktatási eszközökre: 0
Játékokra: 0
Étkezési támogatásra: 0
Dologi kiadásokra: 0
Bankköltségre: 17
Kiadások összesen: 17
Záró pénzeszköz: 325
Összesen: 342

Adószámunk: 18375901-1-04
Bankszámlaszámunk:
10402647-26413505

Tisztelettel: Új Reménység
Alapítvány Kuratóriuma

☞ szinte egyedülállóan tiszta. Nekem a zene a legfőbb eszközöm önmagam kifejezésére, arra, hogy gondolataimmal, érzéseimmel megérintsek, megszólítsak másokat, hogy jobbitani próbáljam nemzetemet. A leghűségesebb város polgáraként szeretnék minden dologomban hűséges lenni a hűségesekekhez, önmagamhoz, hittemhez, és mindenek fölött teremtető Istenemhez!

OH: Szép és felemelő vallomásod után nehéz szavakat találni. Nem is keresek! Köszönöm értékes gondolataidat, bensőséges, keresetlen őszinteségedet! Szívvel kívánom, hogy Isten továbbra is adjon neked erőt, és még sok időt: hosszú, boldog, alkotóéveket, hogy küldetésedet maradéktalanul betölthesd az Ő dicsőségére, embertársaid hasznára, mindnyájunk örömére!

FÜRST ENIKŐ

Pusztay József lelkészre emlékezünk, halálának 60. évfordulóján

Lapunk olvasói közül csak a legidősebbek hallottak a tragikus véget ért Pusztay Józsefről. Pedig orosházi kötődésű, gádorosi lelképásztor volt az 1944. október 6-án bekövetkezett szovjet megszállásig. Egyházi énekeket írt, művelt, olvasott, tájékozott ember hírében állt. Megnyilatkozásaiban a magyarság érdekeit védelmezte. Tudta azt, ha Magyarországot elfoglalja a Vörös Hadsereg, nyomában hamarosan kialakul a vallás- és egyházellenességéről ismert sztálinista diktatúra. Tudta róluk azt is, hogy a hatalom birtokában még vélt politikai ellenfelekkel is kíméletlenül elbának. Tartott ettől. A front közeledténél hírére családja biztonságba helyezése volt a legfőbb gondja. Féltette feleségét és két kis gyermekét. Október elején már menekülésre készen álltak, a ceglédi rokonok jelezték, a háborús helyzet megszűnéséig befogadják őket. Pusztay József úgy tervezte, ő Gádoroson marad. A pásztornak a nyáj mellett van a helye. Október 6-án estefelé a zűrzavaros helyzetben egy külterületen élő beteghez hívták. A váratlanul jövő nagy erejű támadás miatt a magyar katonaság már nem engedte vissza a gádorosi parókiára. Napokig Szentesen vesztegelt, míg végül 1 hét után Cegléden látta viszont szeretteit. A háborús idők miatt visszatéréséről szó sem lehetett, október végén már Ceglédet is elérte a front. Ott Egyed Aladár lelkész elhagyta szolgálati helyét, s a püspöki hivatal Pusztay Józsefet bízta meg a ceglédi helyettesítéssel.

Hónapok teltek el Cegléden, míg egy gádorosi feljelentés alapján az Államvédelmi Hatóság jogelődje, a Politikai Rendészeti Osztály rendőrei őrizetbe vették a „bűnös” Pusztay Józsefet és feleségét, s Budapestre, az Andrássy út 60.-ba vitték őket. Majd vallatások és kínzások után mindkettőjüket a Mosonyi utcai fogházba szállították, ahol Pusztay József 1945. május 26-án meghalt. Még nem volt 45 éves sem. Azóta hatan év telt el. Ideje, hogy szóljunk róla, emlékezzünk rá, torzoban maradt életpályáját röviden megismertessük ama nemzedékkel.

Ha az evangélikus lelkészek ellen elkövetett törvénysértésekre gondolunk, elsősorban Ordass Lajos püspök jut eszünkbe, akit 2 év fegyházra ítélték, míg Túröczy Zoltán püspököt első fokon 10 évre. Az ezt követő években letartóztatták és internálták dr. Keken Andrást, id. Kendeh Györgyöt, illetve rövidebb-hosszabb ideig tartó állás- és szabadságvesz-

tésre ítélték Bácsi Sándort, Bártfay-Keltó Gusztávot, Botta Istvánt, Böröcz Sándort, Danhauser Lászlót, id. Dedinszky Gyulát, Lupták Gyulát, Murányi Györgyöt, Nagybecskai Vilmost, Scholz Lászlót, Zászkaliczky Pált és másokat. Pusztay Józseftől az életét vették el.

Bár Pusztay József 1900-ban Belényesen született, részben már Orosházán végzte az elemi népiskolát, majd a polgári iskolát is. Kovácsmester apja úgy látta jónak, hogy fia is kitanulja a szakmát; 1921-ben meg is kapta a kovácssegédi végzettségről szóló bizonyítványát. Időközben a szarvasi evangélikus főgimnáziumba járt, 1923-ban érettségizett. Saskó Samu gimnáziumi igazgató javaslatával kereste fel a Magyar Királyi Képzőművészeti Főiskolát, ahol 1 tanévet végzett el. Apja azonban nem örült ennek, bizonytalannak érezte fia jövőjét, megvonta tőle az anyagi támogatást.

1924 őszén a soproni evangélikus teológián kezdte meg felsőfokú tanulmányait. Olyan neves professzorok előadását hallgatta, mint dr. Pröhle Károly, Payr Sándor, dr. Kovács Sándor, dr. Deák János, dr. Kiss Jenő és Stráner Vilmos. Vizsgáit a kellő időben letette, tanulmányai végén a vizsgabizottság megállapította: „A hozzá intézett kérdésekre adott feleletei nyomán tapasztaltuk, hogy az Úr leendő szolgájaként megkívántató értelmi és tudományos előkészítettséggel bír [ezért] az evangéliumi lelkészi hivatal viselésére alkalmasnak nyilvánítjuk.” Oklevelét D. Raffay Sándor bányakerületi püspök írta alá.

A képzőművészet mellett az irodalommal is szívesen foglalkozott, több orosházi lapban találkoztunk verseivel, így a Raczkó Lajos által szerkesztett „A jelen” című újságban, illetve lapunk jogelődje, az 1927-ben Kálmán Rezső szerkesztésében indult „Orosházi Evangélikusok Lapja” első száma már közli Pusztay József teológus „Jézus” című versét.

Pusztay József 1928-ban eljegyezte az itt élt Micsinay Arankát. 1929-ben mint orosházi származású teológus részt vett a Keresztény Ifjúsági Egyesület vezetőképző tanfolyamán. Verseit, egyházi énekeit folyamatosan közölte az Orosházi Evangélikusok Lapja.

A teológia befejezése után segédlelkész volt a pomázi, a szentendrei, illetve a Budapest III. kerület Óbuda–Újlak–Csillaghegy gyülekezeteiben, ahol mint missziói lelkész teljesített szolgálatot. Végzte az igehirdetéseket, keresztelt, eske-

tett, temetett, lelki gondozói feladatokat látott el, vallásánár volt különböző iskolákban.

1931-ben Budapesten, a Deák téri templomban avatta lelkésszé D. Raffay Sándor püspök, aki 1931. április 17-től kinevezte segédlelkésznek Gádorosra, a váratlanul elhunyt Russ Zoltán lelkész állomáshelyére. Néhány hónap is elég volt arra, hogy a gyülekezet megszeresse, már szeptember 6-án megválasztották rendes lelkésznek. Ugyanakkor az orosházi evangélikus templomban házasságot kötött Micsinay Arankával. Két gyermekük született, 1933-ban Emese és 1939-ben Lvente.

A gádorosi egyházközség rendkívül szegény volt, de Pusztay József igyekezett szolgálatát a lehető legnagyobb lelkiismeretességgel ellátni. Hónapokig nem tudtak fizetést adni neki. Emese lányának e sorok írójához küldött levele szerint (amit ezúton is hálásan köszönök): „*Hihetetlen lelki és fizikai erőfeszítéssel dolgozott, hogy valamennyire elfogadható helyzetbe hozza az egyházközséget... a lelkész az 1931 és 1944 közötti időszakban Gádoroson sok nehéz évet élt át családjával együtt, amikor súlyos anyagi nehézségekkel küzdöttek, az egyházközség rossz anyagi lehetőségeinek következményeként. (Kis családunkat sokszor édesanyám familiája segítette).*”

Kezdetben támogatást kapott Csizmadia András országgyűlési képviselőtől, aki a gádorosi egyházközség felügyelői tisztségét is betöltötte. Hosszú ideig gyűjtötték a pénzt az első világháborúban elvitt harangjaik pótlására. Végül 1937 decemberében egyszerre két harangot avattak: a *Hősök harangját* és a *Gyermekek harangját*.

„Lélekemelő ünnepség Gádoroson” címmel számolt be az Orosházi Friss Hírek tudósítója, dr. Kovács Dezső arról, hogy 1939. május 14-én D. Raffay Sándor püspök is jelen volt Gádoroson, a templom építésének fél évszázados jubileumán.

Pusztay József jeles egyházi író volt, már az 1937-ben napvilágot látott, Bartos Pál szerkesztette Szarvasi Evangélikus Énekeskönyv közölte „Megállok csendben a keresztfádnál” című énekét, amit az 1982-es kiadású, ma is használatos országos Evangélikus Énekeskönyv is átvett, mint 207-es számú énekünket.

Két orosházi vonatkozású egyházi éneket is eljuttatott Mányiné Pusztay Emese. Az első az „Oh Uram, segíts”

most” című, nyolcversszakos ének, az Orosházi Evangélikus gyülekezet alapításának 200 éves évfordulójára íródott, a másik 1944. szeptember 3-án jelent meg nyomtatásban „Örömondás napja” címmel, szintén a gyülekezet és a község alapításának 200 éves jubileumára. Az egyházi mellett a világi irodalommal is foglalkozott, több pályadíjat nyert, több kis önálló kötete látott napvilágot.

Napi lelkési munkája mellett részt vett a közéletben is. 1943-ban a gádorosi Hangya Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezet elnöke, a gádorosi Protestáns Otthon elnöke, a helyi Evangélikus Ifjúsági Egyesület elnöke. Az evangélikus egyházköztség fennmaradt jegyzőkönyvei őrzik 13 éves gádorosi lelkési munkásságának emlékeit.

Pusztay Józsefet dr. Keken András Budapest–Deák téri lelkész temette el a Kerepesi úti temetőben. 1945 nyarán a népbíróság a Pusztay házaspárt a koholt vádak alól felmentette. A rehabilitációt csak a feleség érthette meg, aki két gyermekével élte végig a tragédiát, férje elvesztését. „Édesapám, szegény sorból felnőve, egyéniségéből és hivatásából adódóan is mindig a sze-

gény, egyszerű emberek mellett állt, azokat támogatta, próbálta segíteni. Ha nem ilyen ember lett volna, nem maradtunk volna Gádoroson... Ő egy csupa szívből EMBER volt.” – írta 60 esztendeje elhunyt édesapjára emlékezve Mányiné Pusztay Emese.

Özvegy Pusztay Józsefné két gyermekével hazajött Orosházára. Testvére, Micsinay Margit kézimunkaüzletében dolgozott, hogy néhány forinthez jusson és nagyon szűkösen nevelje gyermekeit. A megbélyegzettek sorsa lett az övéké, a gyerekek nem juthattak be a helyi középiskolákba sem; Emese Budapesten, Levente Debrecenben érettségizhetett. Az Egyetemi tanulmányait is munka mellett végezték: Emese okleveles gépészmérnök lett, Levente pedig vegyész, 1980-ban doktorált szerves kémiából. Ma mindketten a fővárosban élnek, nyugdíjasok. Édesanyjuk 1998-ban, földi élete 91. évében adta vissza lelkét Teremtő Urának. Temetésén a vigasztalás evangéliumát dr. Harmati Béla püspök és az orosházi származású Bolla Árpád esperes hirdette.

KOSZORÚS OSZKÁR

Akik látták Jézust

A közelmúltig sokan gondolták, hogy a Jézus életéről tanúszkodó evangéliumok jóval később íródtak Jézus halála után, talán már a szemtanúk sem élhettek akkor. A történetek nemzedékeken át szóban öröklődtek, és így a megbízhatóságuk is megkérdőjelezhető. Természetesen nem gondolta mindenki így, de ellenkező bizonyítékok eddig nem álltak rendelkezésre. A liberális bibliakritikusok és egyéb, nem keresztény irányzatok (pl. marxisták) előszeretettel emlegették a Biblia megbízhatatlanságát. Ma már ez nincs így, több evangéliumi teológus tudományos érvekkel bizonyította az ellenkezőjét. Közöttük az egyik leginkább kiemelkedő a nemrég elhunyt Dr. Carsten Peter Thiede német kutató. Ő a papiruszkutatásban alkotott nagyot. A papirusz a papírhoz hasonló anyag, amelyre írni lehet. A legrégebb bibliai szövegtöredéket ilyen papiruszokon találták meg. Eddig a legrégebbi töredék a Kr. u. 125-ből származó János evangéliumi részlet volt. Thiede professzor meggyőző érvekkel bizonyította, hogy Máté evangéliumának a Magdalene College-ben őrzött töredéke nem a Kr. utáni 3. századból, hanem legkésőbb Kr. u. 60-ból, tehát a jeruzsálemi templom lerombolása előtti időkből származik. Ehhez hasonlóan több szövegmaradványról bebizonyította, hogy a szemtanú a korszakból, azaz abból az időszak-

ból származik, amikor még jócskán éltek a tanítványok, akik látták Jézus életét, halálát és feltámadását. A bizonyításhoz felhasználta szöveget összehasonlítás és régészeti módszerekkel, illetve egy újonnan kifejlesztett lézeres mikroszkóppal vizsgálták.

A Biblia más, mint a többi könyv: csak annak nyílik meg, aki alázatosan olvassa. Jézus az ember lelki szemeit kizárólag akkor nyitja meg, ha mi engedelmeskedünk parancsainak. Szomjasan kell odamenni az élet vízéhez, hogy meríthessünk belőle.

Igaz az a mondás, hogy ha valaki félig iszik a tudomány poharából, akkor ateistává lesz, de ha egészen kiissza, akkor istenhívő emberré válik. Több tudós már meglelt ember, amikor megtér. Ilyen volt Pascal a matematikus és C. S. Lewis irodalomkritikus.

A teológiára is igaz a fenti mondás: ha valaki félig ismeri meg a teológiát, az ateistává lesz, viszont, ha egészen megismeri, akkor lesz igazán hívő emberré. A felületes tudás mindenhol veszélyes, így van ez a teológiában is. Itt az üdvösségünk, sőt (lelkészeknél, tanároknál, vezetőknél) mások üdvössége forog kockán. Természetesen a gyermeki hit az első és elengedhetetlen lépése hitútján.

LACZKI JÁNOS

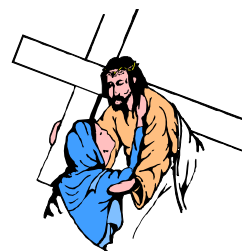
Gyenesdiáson voltunk

Ismét megnyitotta kapuit a Kapernaum a diakóniai csoportok előtt. Ez alkalommal is Dr. Cserhádi Sándor volt a konferencia előadója, aki Pál apostol Filippibeliekhez írott levelének 3,13–16. igeversét boncolgatta. Érdekfeszítő volt hallgatni a professzor úr beszédét. Az életről szólt, attól kezdve, amikor már hitünk van, erről az átmeneti időről, a kezdettől a végéig. A nagy kérdésről, mi történik velünk az úton? Hogyan járjuk végig? Mert nem zajlik simán! Csak vándorok vagyunk! De az Isten mindig előttünk jár. Ő talált meg minket. Ezért lomtanánítani kell a lelkünkben. Ki kell dobni a régit, hátrahagyni a múltat. Át kell értékelni magunkat. Ugyanakkor tudnunk kell, hogy kegyelemből élünk. Tehát futunk. És nehéz az út. Tele buktatókkal, az ördög csábításaival, a mindennapi élet gondjaival. Kell egy fogódzó, amibe belekapaszkozhatunk. Az alázatban növekedni kell! Akkor leszünk többek! A keresztyén élet harc, s az időnk csak „átmeneti idő”, kezdetől a végéig. Úgy kell futnunk és szolgálunk, hogy a célt elérjük. A Krisztussal való közösségben ne legyünk kicsinyesek, ha tenni kell valamit a szolgálatban. Pálban is volt kisebbrendűségi érzés, és ezért mindig bizonyítani akart. Nekünk még nehezebb, mert a mi hitünk nem olyan szilárd, mint az övé volt. Mert ki vagyok én? Miben bízzam? Megnyugvásul: Krisztusban vagyok! Ő elrejt önmagában. És elég nekem az Úr kegyelme. Futunk a Célig, de a Cél túl van a földi életen.

Még egy gondolatot idézek Cibere Károlynak, a Református Diakónia Osztályvezetőjének beszédéből: Ne csak hallgatói, hanem cselekvői is legyünk az igének.

Néhány vidám órát is töltöttünk a táborútnál. Gyorsan eltelt az a néhány nap. Hitben megerősödve, lelkiekben feltöltődve térünk vissza otthonainkba.

KISS MIHÁLYNÉ

Tíz év után

A mikor a levéltárba kerültem, nem villogott a bejárati ajtó mellett a riasztó fénye. Ha éhes csavargófélék lézengtek a templom tájékán, a kerekarcú takarító néni – miután, valószínű, adott nekik valamit – éles hangon rájuk kiáltott: „Tűnjetek innen! Meg ne lássalak többé a környéken benneteket!”, s azok erre elináltak.

Akkor a munkához egy írógépet kaptam kölcsön, amelyik nem tudta a hosszú magánhangzókat, s mivel az egyetlen asztalnál nem fértünk el első kutatóm-mal, pár hónap után hoztak be egy konyhai kisasztalt, s ez volt az iroda. Az iratok, jegyző- és bevételi könyvek a földön voltak, épp ajtónyitási helyet engedve. De értékes iratok, kincsek voltak. Múltunk őrzői, tudós papok, tanítók szorgalmas munkáinak gyümölcse. Csak ez számított. Régen volt. Tíz esztendeje.

Öt esztendő telt el, mire megkaptuk a minisztériumtól a „nyilvános magánlevéltár” megtisztelő címet, s vele a feladatot is: a közlevéltárak módjára kell gyűjteményünket kezelni, kutatószolgálatot végeznünk. Nagy volt-e ez a kihívás itt, a Viharsarokban? Nem tudom. Szép volt, az bizonyos. Sikerült-e? Ítéljék meg!

Rövid felmérés után úgy éreztem, hogy olyan hátrányban van levéltárunk a többihez képest, amelyet hosszúra ideig nem tud behozni. Igyekeztem megkeresni minden utat, nem mulasztani el egyetlen lehetőséget sem.

Az iratrendezés feladata mellett pályázatok írását vállaltam fel, hogy pénzt kaphassunk, ez a minisztérium anyagi támogatásának egyik forrása. Nem kívánt különösebb befektetést, csak munkát és hitet, hogy van értelme annak, amit tesztek.

A rendezetlen levéltári gyűjteményt rendeztem. Raktári jegyzék, katalógus, anyakönyvi regiszterek könnyítik a kezelést, a kutatók munkáját. Aztán jöttek a pályázati pénzek. Az eddig még nem mikrofilmezett anyakönyveket mikrofilmiztettem, több mint hatezer felvétel készült eddig. A mikrofilmek megtekintésére egy

mikrofilmolvasót is kaptunk használatra, a debreceni Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárából. Az anyakönyvi anyag teljes köréről elkészítettem és bekötöttem a mikrofilmekről készült fénymásolatokat, a megrongálódott könyvek védelmére, a kutatók használatára, pályázat révén. Mindez mintegy 100 kötetnyi terjedelmű. Megvettem az anyagyülekezet, Zomba anyakönyvi másolatát, 1722–1800-ig, amelyből megtekinthető, melyik család zombai eredetű.

Hét anyakönyvet restauráltattam restaurátorműhelyben, pályázat segítségével. 30 kötet kötésjavítását a gyülekezet anyagi támogatásából végeztettem el az Inicialé Bt. nyomdájában. Ők végzik az összegyűjtött Evangélikus Élet, Harangszó bekötését is.

Gyűjtöttünk az orosházai származására vonatkozó Vas megyei iratokat. Fordítottunk az idetelepültek életére vonatkozó latin szöveget (Historia domus 1746). Fénymásolatban őrizzük a településünk történetéről szóló jelentős írásokat. Megkapjuk és megvesszük a legújabb kiadványokat.

Ugyancsak pályázati segítséggel értékeink védelmére modern, kétkörös biztonságtechnikai berendezést szereltettünk fel.

Eljárt az idő az ajándékként kapott kutatóasztalok felett: szép, új írodabútorra pályáztunk és vettünk pár hónapja a kutatószobába. Örülök annak, hogy emlék már az öreg írógép is. Modern, lézeres fénymásológép, s két számítógépünk van – egy a kutatók rendelkezésére áll – DVD-íróval felszerelve. Többfunkciós nyomtató, digitális fényképezőgép és szkennel (lapolvasó) egészíti ki a digitális adatrögzítést. Mindezt pályázaton nyertük. Itt készített és máshonnan kapott felvételek segítik a helytörténeti és családkutatást képekkel, adatbázisokkal. A digitalizálásban az első lépéseket tettük meg, amennyit egy év engedett. A megőrzés igényével fényképeztük a műemlék toronyórát, jeles papok, tanítók képeit, a felőgi temetőben nevezetes sírokat, Szentetornya és Rákóczi-telep templom-

mának értékeit. Kutatóink készítették el a Katonahalottak anyakönyvének és az 1836-os kánoni látogatás jegyzőkönyvének felvételeit.

Munkatárs kellene, aki mindezt profi módon tudná végezni, terjeszthető formában, az Országos Levéltár számára. Múltunk megismeréséért, a kutatómunkáért van minden.

És a kutatók? Vannak kutatók is. Rangos helytörténetírók tucatnyi könyvvel gazdagították helytörténetünket. És jönnek a fiatalok is: húsznál több dolgozat, pályamunka készült az elmúlt évek alatt itt. Nem is szólva arról az évi 10-12 helytörténeti munkáról, ami a Harangszó oldalain olvasható. Örökzöld téma marad a családkutatás. Még minden évben keresnek nálunk egy hercegséget, mesés vagyont, amiről a családi legendák szólnak. De nemességeket gyakrabban, nem is hiába. És családfát naponta. Értékes ez a munka. Pénzt, vagyont bárki adhat gyermekének, unokájának, de a családtörténet az évek múlásával egyre inkább homályba merül és elérhetetlenné válik. A dédnagymamák magukkal viszik a mondatfoszlányokat, amik ékes ruhát adnának az anyakönyvi adatoknak, ha ismernék azokat az unokák. Nem találkoztam még olyannal, akit ne érdekelt volna. Gyökereink... – írta orosházi írónk. Ha valaki a gyökereket elvágja, elvérzik... – hangzott el az Egyházi Levéltárosok soproni konferenciáján. Nos, tíz év után is az a célom, hogy őrizzem az Orosházi Evangélikus Egyházközség levéltári gyűjteménybe foglalt gyökereit. Kérem a gyülekezet tudós tisztségviselőit, evangélikus hitűkhöz, a zombai elődökhöz hűséges gyülekezeti tagjait, vállaljanak egy kis részt ebből is. Keveseknek adatuk meg, hogy maradandót alkothassanak, mint Orosháza jelesei tettek. De egy-egy régi anyakönyv, számadásokat jegyző könyv újrakötetjének a nevét a kötet utolsó lapjai megőrzik, amíg értéke lesz az írott forrásoknak, a levéltári iratoknak, gyökereinknek...

KÖRÖSY EDIT

Helyreigazítás a távolból. Az Orosházi Élet 2005. augusztus 12-i számának állandó rovatában (olvasóink írják, mondják) megjelent egy olyan írás, ami helyesbítést igényel. Elküldtem ez irányú kérésemet, de nem talált megértésre. Az említett sajtóter-mékben, az említett helyen az olvasható, hogy „az illetéktelenek sértegetése még nem az igazság.” S erre válaszolnom kell. Nem vagyok illetéktelen, és nem sértegettem senkit. Ugyanis a temetői jogállással kapcsolatos állításaimat nem én találtam ki. A Verasztó Antal által leírt, önkormányzati támogatással megjelent kiadványt hívtam segítségül, s ennek a műnek az igazságtartalmában nem kételkedem. S még az is olvasható, hogy két illetéktelen személy nyilatkozott ebben az ügyben, akiknek nincs joguk temető-vagy iskolaügyben nyilatkozniuk. Ilyen nincs. Jogunk van nyilatkozni. Ez a rovat azért van az említett újságban. S hivatalosan szólás-szabadságról beszélnek. Egyszerű egyháztag vagyok, ugyanakkor állampolgár is, és az adófizetők pénzén eltartott lapban nekem is jogom van elmondani a véleményemet. Vagyis jogom lett volna. Tévedtem?

CZIKORA LAJOS

Természeti katasztrófák istenfélő szemmel

Az utóbbi időkben a világ minden részén megnőtt a súlyos katasztrófák száma. Vajon mi okozhatja? Valóban olyan egyszerű lenne a magyarázat, mint ahogy a tudósok mondják, vagy esetleg más lehet azok?

Érdemes elolvasni Mózes 1. könyvének 6. részétől Noé történetét. Magam komoly hasonlóságot vélek felfedezni az akkori és a mai események között. Csak a legkiemelkedőbbeket tekintjük át az elmúlt száz évben. Azokat a természeti csapásokat, amelyeknek halálos áldozatait ezres nagyságrendben mérik.

2004. december 26. a kereszténység egyik legnagyobb ünnepe. Krisztus Urunk születésének másodnapjának az indonéz szigetvilágot hatalmas erejű földrengés rázta meg, amelynek következménye egy elsöprő erejű cunami volt. A halottak száma több tízezer. Egy olyan területen történt a pusztítás, amelyről azt lehet elmondani, hogy jellemzője a „korintoskodás”. Ez a szó Korinthus városához volt köthető Pál apostol idején. Korintoskodni vagy korintosi módra élni annyit jelentett, mint erkölcsi posványba süllyedni. A mai Thaiföld, Malajzia stb.

erkölcsi jellemzőit sokan ismerik: prostitúció nagyüzemben, kábítószer, homoszexualitás, bűnözés. Mondhatni talán, hogy véletlen.

A folytatás 2005. március 28. A kereszténység legnagyobb ünnepe, húsvét – azaz Krisztus feltámadásának – másodnapja. Ismét az indonéz szigetvilágot sújtotta a Richter-skála szerinti 8,7 erejű földrengés. A halálos áldozatok száma 9500 körül volt. Nem hiszem, hogy még mindig azt mondhatjuk, hogy véletlen.

2001. szeptember 11. után az Amerikai Egyesült Államok, Nagy Britannia segítségével, háborút indított Afganisztán, majd Irak ellen. Az általuk kimondott cél: a terrorizmus elleni küzdelem és ezen arab országok demokráciájának kialakítása, a világ megmentése az iraki atom- és vegyi fegyverektől (amelyek talán soha nem is léteztek). Azóta sokan gondolják vagy tudják, hogy a cél inkább a közel-keleti olajmezők megszerzése volt.

2005. augusztus 29. óta megrendítő képek sokkolják a világ közvéleményét, amelyek New Orleans városáról és környékéről érkeznek. Sok ezer halottra számítanak a szakemberek. A világ gazdasá-

gát veszély fenyegeti, emelkednek az olaj- és üzemanyagárak, mert az USA komoly veszteséget szenvedett az olajipar területén. Talán ez isvéletlen?

Bízom benne, hogy aki hisz Isten létében és erejében, az tudja, hogy a fenti események nem lehetnek véletlenek. Nem azt mondom, hogy büntetés. Isten figyelmzettetni akar bennünket. Hallgassunk rá és változtassunk életünkön, a hozzá való viszonyulásunkon! Térjünk vissza Istenhez és higgyünk abban, hogy Jézus Krisztus valóban megváltott a bűneinkből, de nem azért, hogy szabadon vétkezzünk Isten törvényei ellen életünk mindennapjaiban! Bűnös életünkkel bizony mi is hozzájárulunk – utólag is – Krisztus Urunk halálához. Így nem vagyunk jobbak sem a farizeusoknál, sem Pilátusnál, sem az ostorozó római katonáknál. Ne adjunk okot Istennek a haragra, mert Isten csak azt ígérte meg, hogy nem lesz többé özönvíz a föld elpusztítására (1Móz 9,11b), és nem azt, hogy nem törli el az emberiséget. Ne csak magunkra gondoljunk a jövőnköt illetően, hanem gyermekeinkre és unokáinkra is.

MADARÁSZ GÉZA

Parasztballada

A nyár derekán a városi Justh Zsigmond könyvtárban Varga Zoltán a Magyar Rádió szegedi körzeti stúdiójának vezetője mutatta be azt a könyvet, amely a találó *Magyar parasztballada* címet viseli. A könyv szerzői – Őze Sándorné székkutasi pedagógus és fia, Őze Sándor egyetemi oktató – Székkutashoz kötődnek.

A könyv szerkezete mutatja a szerzők szándékát: más módon bemutatni ezt az alföldi vidéket, mint ahogyan a köztudatban él. Mert más képet rajzoltak elénk az eddigi történészek. Az ajánló dr. Lázár János, Hódmezővásárhely polgármestere írja: „A pusztainéesség történelemalatti életébe kalauzol el bennünket az interjú- és dokumentumválogatás.” A kötet szándéka szerint feltárja azt a paraszti ellenállási mozgalmat, a Fehérgárdát, amely szembe akart fordulni a kommunista diktatúrával. Szálai kötődnek Orosházához, Hódmezővásárhelyhez, a Dél-alföldhöz.

A kötet emlékezések sorozata, amelyből kirajzolódik egy olyan paraszti világ, amit nem tanítottak, hanem eltagadtak. A kötet tényeket közöl a Vásárhelyi pusztá-

életéből, az itt élők életéről, gazdálkodásáról, a szövetkezetesítésről, a szervekedésről, az ítélezésekről, az ÁVH módszereiről, a Fehérgárda felgöngyölítéséről, a börtönletről, az emigrációról.

A kötet végén Őze Sándor kiváló tanulmánya olvasható, amely összefoglalja a Fehérgárda tevékenységét, helyét, s megdönt egy elméletet, hogy nem volt ellenállás a korabeli kommunista politikával szemben.

Családtörténetek elevenednek meg a könyv lapjain. De nem csupán ezeket véljük felfedezni, hanem megjelenik a Vásárhely és Orosháza közötti tanyavilág másik arca is. Egy nemzedék az ötvenes-hatvanas évektől már csak egy pusztuló, egy rendszer által szándékosan pusztított tanyavilágot ismerhetett meg. Ez idegen, ami beleívódott egy felnövekvő nemzedékbe, amikor csak azt sulykolták, hogy itt csak nyomor volt. Pedig az igazság egészen más. Féja Géza „Viharsarok” című híres könyvében ezt írta az egyik tanyai látogatása után: „Kétezer tő rózsa negyven fajtája nyílt”, amihez Takács Sára (a könyv egyik visszaemlékezője) hoz-

zátette: „Én illatukra emlékezem, és arra, hogy mondta Atyám: szíromlevelük olaját ki lehetne préselni, a bulgárok ettől a rózsaoajtól gazdagok. Sor nem került erre. A rózsák között évelő krizantém, levendula, estike, dohányvirág volt. Az út mellett példás rendbe ültetett kajszibarack, őszibarack, alma, körte, cseresznye, meggyfajták, birsalma, birskörte, naspolyafák...” Virágzó élet, teremtő emberi akarat eredménye. Aztán jött egy másik világ. A nagypapa halála után (id. Gregus Mihály, meghalt 1938) családja már megfigyelt lett a kommunista világban, hiszen a föld aranykorona-értéke 15 koronával meghaladta a mérték szerinti, kuláklistára került. A fia sorsa már a börtön és a korai halál lett.

A kötet tényanyaga sok tekintetben megváltoztatja azt a képet, ami eddig élt a Dél-alföld és Orosháza vonatkozásában is. Erről eddig szinte egy szó sem esett.

Ha valaki mélyebben ismerni akarja az igazi arcát is ennek a kornak, mindenképpen el kell olvasnia ezt a 460 oldalas kiváló könyvet. Érdemes ésszerűség.

FÜLÖP BÉLA

TALENTUMOK – Hírek iskolánk életéből

TANÉVNYITÓ 2005

Derűs és reményteljes ígéretet hordozó tanévnitó ünnepsége volt az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium közösségének. 2005. augusztus 28-án nemcsak az iskola ünneplhetett, hanem az MTV közvetítés jóvoltából kitágult a világ, és részesei lehettek együttlétünknek mindazok, akik ugyan távol élnek tőlünk, de érdeklődésükkel megtiszteltek bennünket. Ez a tanévnitó istentisztelet tizedik, jubileumi tanévünk nyitánya volt. 1992-ben indult az egyházi nevelés iskolánkban, 1996 óta egyházi fenntartásban működünk. Isten megsegítő kegyelmét ünnepsorozattal szeretnénk megköszönni, melynek zárását 2006. május 27-re tervezzük. Ezt az eseményt színes, élményszerű programmal kívánjuk emlékeztetést tenni iskolánk

közössége, gyülekezetünk és kedves vendégeink számára. Terveink között szerepel iskolatörténeti kiállítás, tanulói gálaműsor, rég nem látott testvérekkel, öregdiákokkal és a már érettségizett fiataljainkkal való találkozás. Ígéretet kaptunk Gáncs Péter püspök úrtól, hogy ezen alkalommal ő is velünk ünnepel. Szeretnénk, ha nem csak vendégként kapcsolódna be a jubileumi év programjába, hanem a kiállítás anyagának összeállításában is segítenének mindazok, akik szívesen emlékeznek vissza közelebbi és távolabbi evangélikus iskolásmúltjukra. Szeretettel várjuk a visszaemlékezéseket, dokumentumokat, tárgyi emlékeket 2006. április 24-ig. A leadott anyagot Baranyainé Anikó az iskolai könyvtárban gyűjti.

Köszöntések

A tanévnitó ünnepélyen személyesen megjelenni nem tudók köszöntő sorokat küldtek.

Szeretett Testvéreim!

Köszönettel vettem meghívásukat az általános iskola és gimnázium 2005. augusztus 28-án tartandó tanévnitó istentiszteletére. Külön öröm számomra, hogy az egyházi oktatás e jeles alkalmát a televízió is közvetíti.

Sajnos más elfoglaltságom miatt nem tudok részt venni ezen a szép ünnepségen, ezért ez úton köszöntöm a tanévkezdő diákokat. Életükre, evangélikus ifjúságunk és a tanári kar munkájára, valamint az ünnepségre a mi Urunk áldását kérem. Testvériköszöntéssel:

D. SZEBIK IMRE
püspök

*Aranyos, Kedves Igazgató Úrnő,
Szeretett Kedves Kartársnők és Kartársak!*
Az EGYEDÜL JÓ ISTENNEK adok hálát, amiért végighallgathattam a tanévnitó istentiszteletet a tévében. Az ún. alapító tagok egyike lehetek, és – SOLI DEO GLORIA – végighallgattam a templomi tanévnitó ünnepséget. És – íme – a mi URUNK megengedte ezt megélnem. 94 éves korom a szememet erősen megviselte, ezért kuszák a betűim, hullámosak a soraim. Megáldottak lehetnek mindnyájan. Régi szeretettel az iskola egykori igazgatója:

FRENYÓ LÁSZLÓ

*Kedves Igazgató Asszony, Esperes Úr!
Kedves Pedagógusok, Tanulók!*

Szeretettel köszöntjük Önöket abból az alkalomból, hogy intézményünkben az egyházi iskolai oktatás beindulásának 10 éves jubileumát ünneplik. Kívánjuk, hogy további szakmai sikereket érjenek el a gyermekek nevelésében és oktatásában!

„Minden átélt dolgot a feledés keresztvizébe meríték, hogy elnyerhesse az emlékező örök életét.” (Sören Kierkegaard)

Üdvözléssel:

az orosházi közoktatási intézmények igazgatói és nevelőtestületei

Tisztelt Esperes Úr, Tisztelt Igazgató Asszony, Nevelőtestület és Tanulóifjúság! Tiszteletreméltó Gyülekezet!

Szívből gratulálunk a 10 éves születésnaphoz és a mögötte rejlő nagyszerű értékkeremtéshez! Egy áldással kívánunk tisztelegni eredményeiknek, melyet őszintén kívánunk valamennyiőjüknek!

*„Legyen előtted mindig út,
Fújjon mindig hátad mögül a szél,
Az eső puhán essen földjeidre,
A nap melegen süsse arcodat,
S amíg újra találkozunk,
Hordozzon téged tenyerén az Isten!”*

A Tánacsics Mihály Gimnázium nevelőtestülete és diáksága nevében:

BLAHÓ JÁNOS
igazgató

*Tisztelt Igazgató Asszony,
Nevelőtestület, Ünneplők!*

A tanévnitóra, illetve az ünnepi istentiszteletre hívó kedves levelüket megkaptam. Sajnos nem valószínű, hogy rendezvényükön részt tudok venni, ezért levelben köszöntöm a tantestületüket, diákokat, s mindazokat, akik szívügyüknek érzik az iskolát.

Őszintén gratulálok az évforduló kapcsán városunk legfiatalabb iskolájának. Tisztelet és hála azoknak, akik tizenévvél ezeltől sokat fáradoztak azért, hogy jogos társadalmi igény kielégítésére ez az intézmény létrejöhessen, gyökeret eresszen. Köszönet a mostani dolgozóknak is, s mindazoknak, akik szolgálatával országosan is egyre elismertebbé, eredményesebbé válik az evangélikus iskolánk.

A családok legföltettebb kincsüket – gyermeküket – bízzák Önökre, hogy áldozatos munkájukkal testben és lélekben erős, hitükben biztos, tudásukban gazdag fiatalokká váljanak. Ehhez az oktató-nevelő munkájukhoz kívánok jó egészséget, kitartó erőt, szép sikereket! Szeretettel küldöm Reményik Sándor „Kegyelem” című versét mindnyájuknak.

Tisztelettel:

SZILASI-HORVÁTH TIBOR
ny. alpolgármester

TANÉVNYITÓ 2005

A tanévnyitó istentiszteleten Jantos Istváné igazgató úr ünnepi beszéddel nyitotta meg az új tanévet.

Tisztelt Vendégeink, Kedves Tanítványaink, Kedves Szülők, Ünnepelő Gyülekezet! Kedves Ismerős és Ismeretlen Tévénézők!

Isten mennyei homokóráján gyorsan pereg az idő. Egy pillanat alatt elszaladt a nyár, és őszi templomunk padjai újból megteltek iskolánk diákjaival, szülőikkel, nevelőikkel, ünnepelő sokasággal.

Most tanévnyitóra gyűltünk össze, mert mindennek megvan a maga ideje és rendje, és ennek a rendnek az irányítása nem akárcikinek a kezében van.

Az a szokás, hogy tanévzáráskor leginkább hálát adva visszatekintünk, tanévnyitó alkalmából pedig az előttünk álló időszakot vesszük számba. Ezúttal szeretném mindkettőt megtenni, hiszen nem akármilyen tanév köszöntött ránk! Egyházi iskolánk 10. tanévet kezdjük.

Templomunkban féltve őrizzük azt a kis harangot, melyet városalapító ősaink hoztak magukkal hitüket megtartva. Ez az azóta már megrepedt kisharang ma is üzenetet közvetít. Biztató, szép üzenetet. A következő ige olvasható rajta: Mindedig megsegített minket az Úr. Ezt az igét elmondhatjuk biztonyságtételként ma is, evangélikus iskolánk 10. tanévének megnyitásakor. És elmondhattuk a mögöttünk hagyott 10 év minden egyes napján. Az Úr a megrepedt kisharanggal üzent és üzen: megsegítelek. És ez valóban így is van.

Sok volt a küzdelem és sok volt az öröm. Sokszor megroggyant a láb a nagy feladat súlya alatt, azután az Úr Jézus felénk nyújtott kezébe kapaszkodva újrakezdjük és tanítottunk, tanultunk úgy, ahogyan ő tanított minket. Vajon mi a nehezebb? A létrehozás vagy a megőrzés? Nem tudjuk a választ. De mindedig megsegített az Úr, és tudjuk, hogy ezután is megsegít.

A közelmúlt legnagyobb eseményeire is hálaadással gondolhatunk.

Érettségiző diákjaink beváltották a hozzájuk fűzött reményeket. Igen szép eredménnyel zárták gimnáziumi tanulmányaikat. Mindannyian sikeres érettségi vizsgát tettek. Legtöbbjük egyetemen, főiskolán tanul tovább.

A visszatekintés, emlékezés után nézzünk most előre, vár ránk az új tanév. Jó lenne, ha ebben az évben úgy tudnánk szolgálni, tanulni, tanítani, egymással tö-

ródni, a szeretetben példát adni, hogy egész jubileumi évünk biztonyságtétel legyen. A lehetőség adott. Van hol és van mit tanulni. Szép, esztétikus és gondozott iskolában, igényes környezetben, kiváló szakmai és lelki adottságú nevelőtestület oktatja iskolánk diákjait. Hála Istennek van kit tanítani.

Szeretettel köszöntöm azokat a kicsiny és nagyobb gyermekeket, az első és 9. osztályos tanulóinkat, akik először jöttek közéink.

Azt is elmondhatjuk, hogy van miből tanulni. Érdekes és fontos ismereteket hordozó tankönyvek várnak kiosztásra, megvásárlásra. Kis elsőseink az iskolánkat támogató svájci testvérgyülekezet jóvoltából mindannyian ajándékba kapják tankönyveiket.

Megköszönöm nevetekben is a szerető gondoskodást, és ugye megígérhetem – szintén a nevetekben –, hogy köszönetképpen az ajándékba kapott könyvekből egész évben szorgalmasan fogtok tanulni. Megígérjük?

A tankönyvek sorában vannak úgynevezett tartós tankönyvek. Ezek olyanok, melyeket több évig is használhatnak a tanulók. Nekünk, keresztényeknek – és az egész emberiségnek – van egy olyan könyvünk, melynek tanítása egész életre szól. Olyan ismeretet tartalmaz, mely nincs évfolyamhoz, korhoz kötve. Ha útmutatása szerint élünk, könnyebb és szebb lesz az életünk, ha hisszük és megtartjuk a benne írottakat, elnyerhetjük az örök életet. Ez a könyv a Biblia. Különösen nagy kincs annak az embernek a kezében, aki hittal forgatja. Azt kívánom, hogy iskolánk közösségében mind többen legyenek, akik ezt teszik. Ezért hagyományunkhoz híven tanévnyitónk alkalmából szeretnénk megajándékozni új tanulóinkat egy-egy Bibliával, melyet az első osztályosok az iskolától, a 9/4. osztályosok a Sola Fide alapítványtól kapnak.

Végezetül tanévnyitó gondolataim sorát szeretném azzal az igével zárni, melyet tantestületi közösségünk a tanév igéjének választott: *Megtartja az Úr mindazokat, akik őt szeretik.*

Isten oltalmára bízva egész iskolai közösségünket, a 2005/2006. tanévet megnyitom.

* * *

A tanévnyitó értekezletet tantestületünk minden évben közös áhítattal kezdi. Ribár János esperes alábbi, „Csak csütörtököt ne mondjunk!” című áhítata

2005. szeptember 1-jén, az Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium tanévnyitó értekezletén hangzott el.

„Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett veled!” [Zsolt 103,2]
[Az Úr Jézus így szólt Pálhoz]:

„Azért küldelek el... hogy a sötétségből a világosságra, és a Sátán hatalmából az Istenhez térjenek; hogy az én bennem való hit által megkapják bűneik bocsánatát...” [ApCsel 26,18]

„Csak csütörtököt ne mondjunk!” – Mert ma csütörtök van! Szeptember 1., csütörtök! Humorból adtam ezt a címet ennek a reggeli áhítatnak: csak csütörtököt ne mondjunk. Amikor úgy látjuk, úgy éljük meg, hogy most nem hullámvölgyben vagyunk, hanem felszálló ágban, csak csütörtököt ne mondjunk. A felszálló ág ott van a kiselsősök végre elfogadható létszámában, ott van egy – emberi értelemben – sikeresnek mondható tévés istentiszteletben. Itt helyben is kaptam visszajelzést, bár nem sokat – de az ország különböző pontjairól számosat, pedig mindenhol istentisztelet volt párhuzamosan, s a műsorfüzet is tévesen tette közzé a hírt. Telefonok Szabadkígyósról, Gyuláról, Sopronból, Budapestről, Szegedről, Miskolcra... Vajdaságból pedig egy személyes postás (Tímea) hozta a hírt, hogy az egész család és az összes elérhető ismerős a közvetítést nézte a robantós vidéken. Dr. Nagy Gyula, volt professzorom, az evangélikus dogmatika még élő atyja kedves levelet írt gratulációval és áldáskívánással... Most lelki értelemben felszálló ágban vagyunk, csak csütörtököt ne mondjunk. S persze felszálló águnk ott van a nagy gimnazisták létszámában, a tavalyi és tavalyelőtti érettségikben és a tavaly érettségizettek továbbtanulásában... hát akkor miért károgok, mint a varjú, hogy „csak csütörtököt ne mondjunk”?

Isten mentsen ettől, boldogan állapítom meg ezeket az eredményeket, tényeket, de közben Isten igéje int, figyelmeztet, hogy ezen a héten is vegyem komolyan a 103. Zsoltár 2. versét: ne feledjem, hogy mindezt KINEK köszönhetem.

Mert van egy furcsa, de velős megfigyelés: amikor rossz történik – történelmi katasztrófa vagy egyéni tragédia –, akkor ezt kérdezzük: miért engedi az Isten? S eszünkbe sem jut az emberi mulasztásra rákérdezni...

Ha jó történik, ha valami, valaki – intézmény, gyülekezet – sikeres, nagyon jó

☞ történik, akkor az ember kihúzza magát, hogy milyen ügyes volt. A rosszat Isten nyakába varrjuk, a jót magunknak tulajdonítjuk. S ekkor mondunk csütörtököt.

Ettől menekülünk meg, ha megfordítjuk a dolgot: a rosszat mulasztásaink büntetéseként fogjuk fel, és megtérésre indításként, a jót pedig Isten ajándéka-ként. S ezért a rosszat is, a jót is hálával és köszönettel kell fogadni. Mert a rossz megtérésre indít, a jó hálaadásra – és akkor mindkét esetben az Úr Jézusnál kötünk ki. S nem csütörtököt mondunk, hanem hálaadást.

S még a mai ige is attól óv meg, hogy csütörtököt mondjunk: azt mondja Pálnak az Úr Jézus, „azért küldtelek el”, azaz megvan a célja, értelme, hogy miért küldtelek el:

1.) Hogy nyisd meg a szemüket.

2.) Hogy a sötétségből a világosságra kerüljenek, vagyis a Sátán hatalmából Istenhez térjenek.

3.) Hogy hit által megkapják bűneik bocsánatát.

Osztályfőnök testvérem: abban az osztályban te vagy Krisztus apostola: nyitogasd a szemüket, vezesd őket Istenhez, hogy majd életükben – valamikor – átélhessék egyszer – talán sok lelki összeomlás után – a bűneik bocsánatát.

Pedagógus testvérem: azon az órán – mindegy, melyik – te vagy Krisztus apostola: nyitogasd a szemüket a teremtett világ csodájára, hogy a teremtés nagyszerűsége a Teremtő nagyszerűségére nyitja rá a szemünket, a lelki szemünket. Hogy világosság legyen a fejekben és a szívekben. Hogy sátáni erőktől Istenhez térjenek.

Olyan vagy – szaktanár és hittantanár – mint a magvető: vedd a magot, majd kikel, amikor Isten akarja, és majd növe-

szik, mert azt is az Isten adja! Lehet, hogy ma nem kevés diák a hit dolgában nagyot hall, s esetleg egy hittanórán vagy áhítaton irritál a lázadónak látszó viselkedése. Te csak vedd a magot, mert nagyon is lehet, hogy az a diák, aki ma simulekónyan – lelki értelemben – hozzád dörgölőzik és hízeleg, évek múlva sehol nem lesz, s az, aki ma lázad, talán felnőtt korában, élete romjai közt döbbenet fedez fel Krisztus feléje nyújtott kezét, és akkor fedezi fel az evangéliumot, a bűnbocsánatot.

Ha Isten igéjét szorgosan forgatjuk a szívünkben, akkor nem mondunk csütörtököt. Ehhez azonban nem elég az itteni igei alkalom, ezért nagyon helyes az újszövetségben a következő mondat: „a gyülekezet életében felelős szeretettel részt veszek.” Amikor legelőször olvastam ezt a mondatot, készülve az esküdtelre, ki akartam hagyni. Ugyan már, hiszen itt az iskolában kell nekik dolgozniuk. S intést kaptam a lelkemben, a Lélektől: nem szabad kihagyni, nemcsak azért, mert ezt egy zsinat fogadta el, tehát esküt tett emberek fogadták el, hanem mert így tartozunk össze: egyház és iskola.

S akkor nem mondunk csütörtököt, legfeljebb a napján, de akkor is csak időhatározóként: hogy éppen csütörtök van!

Ha hálaadással és Krisztusra figyeléssel (ige, gyülekezet, istentisztelet, lelki élet, iskolai áhítat, bibliaolvasás stb.) élünk, akkor nem csütörtököt mondunk, hanem hálát adunk boldogan, és azimádtság olyan természetes lesz, mint amikor valóban valakihez beszélünk, hanem vallásos frázisokat keresünk és hajtogatjuk, hanem Valakivel, Vele beszélgetünk. Megbeszélhetjük dolgainkat... Ámen!

Roma-magyar konferencia

Sárszentlőrincen, a nagy múltú magyar evangélikus faluban – ahol az Orosházáról származó Csepregi Béla szolgált – volt az idei cigány-magyar konferencia. Az ötnapos együttlétet július 20–24. között rendezték meg. Ezt a hetet nem a fiatal korosztálynak szervezték, de ők sem voltak kizárva. Szentetornyáról négy cigány gyermek jött velem. Előzőleg ők hétről hétre jártak hittanórákra és ellátogattak templomi istentiszteletre is. A sárszentlőrinci hét így nem volt teljesen idegen számukra, de az újdonságot így is szerették a táborban. Naponta volt áhítat és előadás. Mindennap elmentünk kirándulni, amelyet igencsak vártak a gyermekek. Voltunk a simontornyai várban, a vajtai fürdőben, s ellátogattunk a Petőfi emléket őrző borjádi méheshez. A gyermekek találkozhattak olyan cigány emberekkel, akik bár sanyarú, halmozottan hátrányos helyzetből indultak, Isten segítségével mégis felemelkedtek. Volt közöttük, aki tanár, festő vagy híres tévébemondó lett. A konferencián is jól láthattuk, hogy a cigány kultúra nem értékesebb és nem értéktelenebb, csak más, mint a miénk. Fontos a külmiszió, de erre itthon is lehetőség van, nem kell messzire menni: karnyújtásnyira van az alkalom. A cigányok, egyesektől eltérően, igenis keresik az igazságot, magát Jézus Krisztust.

LACZKI JÁNOS

A reménység sugara, avagy a teremtés rejtett ereje

Minden médiafertőzés ellenére még van az emberi lélekben valamennyi erkölcsi tartalék. A Szentírás teremtéstörténetében minden teremtésbeli aktus után azt olvassuk, hogy „és látta Isten, hogy íme igen jó”. Majd következik a klasszikus 1Móz 3. fejezet, ahol Éva és Ádám tragikus módon lépre mennek a csábító szavai következtében, és összetörik az eredeti közösség a Teremtő Isten és az Édenbe helyezett ember között. Azóta is vergődik az ember, de valamit – ha csak mákszemnyit is – őriz a lelke mélyén ebből a szent és pozitív indításból.

Nevezzük Sándornak! Hivatalunk folyosóján egy nagyon szakadt ruhájú, kócos, borotvátlan, kortalan férfi a lelkésszel akar beszélni. No hiszen, ismerjük az ilyesmit! Persze hogy kéregető, majd nagy szöveggel, kitalált kórházi rémtörténettel áll elő stb. de a lényeg a pénzkérés. Ezzel az előítélettel mentem hozzá a folyósóra, és már kérdeztem is: mennyi kellene. Rám nézett és szomorúan annyit mondott, nem pénzért jött, hanem szeretné kiönteni a lelkét. Megszepentem és beinvitáltam a szobába. Az élete története kibontakozott: ennek részleteiről nem írhatok, hiszen titok, csak rá, rám és az Úristenre tartozik. Boldogtalanságáról beszélt, összetört házasságáról, magányá-

ról, pedig – úgy mond – szépen indult az élete, jó boksoló is lehetett volna belőle. Csak hallgattam a fájdalommal elmondott szavakat, majd eljött a búcsúzás pillanata. Rám nézett és így szólt: „Legalább 500 forintot adjon nekem, hogy valami enni-valót tudjak venni”. Lelkemben meghökkenem, hogy mégis csak erre ment ki a játék. Ígérte, hogy visszaadja. Mert van munkahelye és pénteken lesz fizetése, de most nincs, csak kölcsönbe kéri. Zsákutca: nem mondhattam nemet, mélyet sóhajtottam és odaadtam a pénzt. Ismerem ezt a kölcsönkérést, mindenki ezzel jön, de eddig még soha senki nem tartotta be a szavát. Több is veszett... s magam előtt láttam, ahogy az illető, a Sándor, már baktat is a kocsmába a fröccsért, vagy amit iszik. Három nap múlva asztalomon egy boríték, benne 600 forint; 500 a kölcsön, ami visszajár, és az üzenet, hogy 100 forintot dobjak a perselybe.

Mégis van valami teremtésbeli érték a lélek mélyén: becsületnek is nevezhetjük. Amikor valaki még igényt tart arra, hogy becsületesebben tartsák, mégis jelzi a riasztó felszín mögött az igazi érték – bár szunnyadó, de valóságos – létét.

SZERKESZTŐ

Fénysugár Híradó

A lábbi írásunkban röviden beszámolunk nyugdíjas klubunk elmúlt fél-évi eseményeiről.

Még február második felében vendégünk volt Bakay Péter lelkész, aki 1 évet töltött a csángó magyarok között, ahol velük együtt dolgozva ismerkedett életükkel. Érdekes beszámolóját – amin a klubtagokon kívül a gyülekezet számos tagja is részt vett –, fényképekkel, a helyszínről hozott használati eszközök és ruházat bemutatásával illusztrálta.

Minden évben teljes létszámmal jelen vagyunk a Nők Ökumenikus Világimnapján, amelyet az idén is Keveháziné Czégényi Klára lelkész tartott. Előadásában a lengyel asszonytestvérek élete, szolgálata tárult fel előttünk. Ribár János esperes úr bőjti áhítata, csak klubtagjainknak Jn 3,14–15 ige alapján hangzott el. Igemagyarázata mellett Bach Máté passiójának egy részletét is meghallgattuk. A bőjti időszak felemelő eseménye volt nagypénteken este – a gyülekezet fiataljainak előadásában – bemutatott passiójáték.

Jézus könyörög értünk (Lk 22,32a) volt a mottója a Déli Evangélikus Egyházkerület Orosházán megrendezett Missziói Napjának. Törzstagjaink szinte teljes létszámban eljöttek Lupták György és Szeverényi János lelkészek, Nagy Dorottya lelkész doktorandus előadására. Mindnyájan lelki megerősödést nyertünk. A nap befejezéseként a kettős iktatás csodálatos élményében volt részünk, hiszen ekkor indította parókus lelkészi szolgálatra Gáncs Péter püspök úr Nagy Ervinné és Nagy Ervin lelkészeket.

Kialakult jó kapcsolatunk van a nagyszénási gyülekezettel, így ennek jegyében meghívást kaptunk Erdélyi Zoltán nagytiszteletű úr beiktatására, amelyre öt személyautóval közel húszan utaztunk el.

Május 7-én volt evangélikus iskolánk végzős gimnazistáinak ballagása. Az iskola meghívásának is szívesen tettünk eleget, öröm volt látni érettségire készülő diákjainkat.

Másnap szeretetvendégségen Keveházi László ny. esperes úr igehirdetését hallgattuk, melynek alapja a Lk 24,46–49 volt. Klubtagjaink – mint mindig – tevékeny részesei voltak e kedves alkalom megszervezésének, a tea és sütemények felszolgálásának.

Minden évben szemet és lelket gyönyörködtető esemény „Hajnal” Evangélikus Óvodánk tanévzárója, ahol az apróságok éneklését és versmondását hallgat-

hatjuk (A bibliai jelenetet teljes átéléssel adták elő). Ott vagyunk evangélikus egyházunk fiataljainak konfirmációi ünnepén, mindig büszkeséggel és bizakodással szemléljük az egyházunk jövőjét jelentő ifjúságot.

Egyik összejevetelünkön videofilmet néztünk meg Bőjte Csaba Déván élő atyáról, aki csodálatra méltó munkát végez az ott élő emberek között, felkarolva a hátrányos helyzetű gyermekeket. A látottak arra indítottak bennünket, hogy gyűjtést szervezzünk számukra: 13 ezer forintot juttattunk el Dévára, ahonnan köszönőlevelet is kaptunk.

Rendszeresen megünnepeljük a névnapokat, emellett szívet melengető alkalom volt, mikor aktív klubtagunkat, Hegedűs Sándor bácsit 90. születésnapján köszöntöttük. Mindnyájan meghatódottan kívántunk neki még további, Istentől áldott éveket.

Két nyaralási beszámolót is meghallgattunk. Az egyiket Ribár János esperes úr tartotta dunántúli barangolásaikról, a másikat klubvezetőnk erdélyi útjukról. Nyaraló klubtagjaink képeslapon üdvözölték itthoni társaikat: az elmúlt hetekben Gera Györgyné, Vetési Imréné, Ribár János és felesége, valamint Koszorúsék lapja érkezett a Fénysugár Klubba.

Kellemes délutánt jelentett, amikor Gavallér Ákos, evangélikus iskolánk diákja eljött hozzánk és gitározással kedveskedett az idős klubtagjainknak. A műsort színesítette, amikor édesanyja énekét kísérte. Szép ünnep volt egyházi óvodánk megalakulásának 10 éves évfordulója. Sajnos a gyülekezetből és a klubból is elég kevesen vettek részt ezen az alkalmon.

Közösségerősítő programjaink közé tartozott, amikor a nyár elején körömpörköltet főztünk. Most, szeptember 6-án pedig szalonnasütést tartottunk. Rendszeres foglalatosságunk az éneklés, többször gyakoroltuk a kevésbé ismert egyházi énekeket.

Természetesen továbbra is készítjük a takarókat és fáslikat, amelyeket a lepra-misszióknak küldünk. Onnan a világ távoli tájain élő rászorulóknak juttatják el kezünk munkáját. Legutóbbi jelentésünk óta 9 darab 120×180 cm-es takarót és 50 darab sebkötöző fáslit postáztunk, mert az ige ezt mondja: „Boldogok az irtalmasok, mert ők irtalmasságot nyernek!” és „A jótéteményben meg ne restüljünk.”

KOSZORÚS OSZKÁRNÉ

A Fénysugár Nyugdíjas Klub életéről

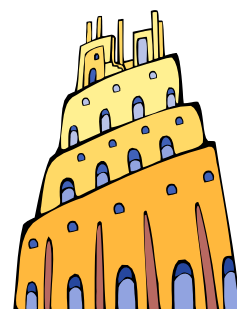
Mióta nyugdíjba mentem, volt alkalmam néhányszor bepillantani a Fénysugár Nyugdíjas Klub életébe. Színes programok várják az ide érkezőket kedden és csütörtökön délután. Sokan járnak az összejevetelekre, mindenki úgy jön el, ahogyan ideje engedi.

A klub megalakulása óta Koszorús Oszkárné a vezető. Kitűnő érzékkel adja meg az összejevetelek hangulatát. Videofilmek vetítésére, kézimunkázásra és jóízű beszélgetésekre adódik itt alkalom. Sokféle kellemes program kínálkozik.

Legutóbb az egyik igen szép kora őszi délutánt választottuk ki szalonnasütésre. Kedves, fáradságtalan Lenke néniink pirította a kenyeret mindenkinek, hogy a sístergő szalonna zsírját legyen mire csöpögtetnünk. Szász István, feleségével együtt, gondoskodott a vidáman pattogó tűzről. A sercegő parázs mellett gyorsan fogytak a jóízű falatok, észrevétlenül rohant el az idő. Családias közösségben, derűs légkörben telnek el a délutánok akkor is, amikor nincs különösebb esemény, de még inkább, amikor név-, illetve születésnapot ünnepelnek együtt a klubtagok. Időnként közös kirándulásra is sor kerül, aminek élményeit még sokáig emlegetni lehet.

Felekezeti különbség nélkül járnak ide idős és kevésbé idős testvérek. Sokszor gondolok arra, hogy az én édesapám is szívesen kapcsolódott volna be egy ilyen keresztyén közösségbe. Öröm és nagy nyereség, hogy egyházközségünk helyet és lehetőséget biztosít sok magányos, társaságra vágyó embernek a tartalmas, értékes, szórakoztató időtöltésre.

NEMES ENDRÉNÉ

Beszámoló a 62. érettségi találkozóról és a „Mi, orosháziaiak” című könyv bemutatójáról

Az 1943-ban, az Orosházi Magyar Királyi Mezőgazdasági Középiskolában érettségizettöreggazdászok közül – a hajdani 36 ifjúból – még 10 él. Ők a 62. érettségi találkozójukat az orosházi evangélikus gimnázium aulájában tartották 2005. június 25-én 10 órától. A találkozón lett bemutatva Dr. Kiss A. Sándor professzor Orosházáról szóló „szépirodalmi-történeti” témájú könyve, „Mi, orosháziaiak I.” címmel. A könyvbemutatón mintegy 95 érdeklődő vett részt.

Elsőként az ünnepséget Koszorús Oszkár helytörténész, mint házigazda nyitotta meg, kiemelve, hogy ez a szerzőnek immár negyedik ilyen helytörténeti vonatkozású könyve.

Őt követte Bicsánszky József, az önkormányzat kulturális osztályának vezetője, aki ünnepi beszédét a könyvből kiragadott részletekkel fűszerezte, s méltatta a könyv jelentőségét, nagyszerűségét. Előadásában megjegyezte, hogy számos könyvbemutatót vett már részt Orosházán, de ilyen nagyszámú érdeklődést még nem tapasztalt.

Előadását Csizmadia Kristófnak, az evangélikus gimnáziumtanulójának szavalata követte: Sajó Sándor „Magyarok lenni” című versét hallgathattuk meg.

A verselés után került sor a könyv szerzőjének önvallomására a könyvről és az adatszolgáltatók megszervezésének bonyolalmairól, részben humoros formában. Egyben a II. kötethez kérte az újabb adatszolgáltatók segítségét:

„Hölgyeim és Uraim! Most itt állunk a negyedik szépirodalmi-történelmi könyvem bemutatóján. Bevallom, nem volt könnyű az anyaggyűjtés. Sok felkért személy azzal próbálta meg elhárítani az anyagszolgáltatást, hogy »nem történt a mi családjunkban semmi említésre méltó, csak dolgoztunk, küszködtünk«. Amikor azután elkezdtem faggatni az illetőket, akkor valahogy előkerültek a régi »semiségek«, csakúgy, mint amikor a fiatal gróf ifjú nejével egyhónapos nászút után hazatért és a vasúttállomáson várta a két almásderessel a János, a »prádés« kocsis:

»– Aggyon Isten, nagyságos ifi gróf úr! – köszöntötte őket.

– Aggyon Isten, János! Mi újság itthon?

– Semmi, nagyságos úr.

– De János, valami említésre méltó dolog csak történt?

– Nem volt semmi említésre méltó esemény.

– Na de, János! Hát még egy kutya sem döglött meg?

– Hát, ha annyira faggat a gróf úr, akkor megmondom, hogy a kedvenc vadászakutyája, a Móric megdöglött.

– Hogy-hogy megdöglött, hát makkegészséges volt, amikor elmentem!

– Hát az úgy volt, hogy agyonrúgta a gróf úr kedvenc hátafője.

– Nem rúgós az, János, szelíd ló a Linca!

– Hát az volt, de amikor a kimerültségtől döglődött, akkor rúgta agyon.

– Mitől merült ki az én lovam?

– Hát a lajthúzástól, a vízfordásnál.

– Miért, mihez kellett vizet hordani?

– Hát a tűzoltáshoz.

– Miféle tűzhöz?

– Hát, amikor akastély égett.

– Égett a kastély, János? Mitől gyulladt meg?

– Hát, amikor a ravatalon éjjel az égő gyertya eldőlt, az gyújtotta fel.

– Milyen ravatal volt a kastélyban?

– Hát, a méltóságos öreg grófné ravatala.

– Az anyám meghalt?

– Meghalt szegény, bánatában.

– Miféle bánatában, János?

– Hát, hogy az öreg méltóságos gróf úr fejbe lőtte magát.

– Az apám? Miért lőtte fejbe magát?

– Hát, hogyne lőtte volna fejbe magát, amikor a kastélyt a sok adósság miatt elárverezték.

– Na, János! Más nem történt, valami említésre méltóbb?

– Nem méltóságos gróf csak ennyi, semmi más.«

Nos, így voltak az én adatszolgáltatóim is, és a »semmitől« itt-ott nyolcoldalas történet kerekedett. Ezek találhatók 28 egyénről a könyvemben. Néhol érdekes vagy éppen szomorú esetek is helyet kaptak, hogy színesebb, de mégis valós adatokkal legyen élvezetesebb a »Mi, orosháziaiak I.« című könyvem. Köszönet a Mindenhatónak, hogy ésszt, erőt, egészséget adott, hogy megírhattam, megírhattuk ezt a könyvet.”

A szerzőt Tóth Ada Eszter, a Szegedi Zeneművészeti Főiskola III. éves hallgatójának egy Bartók műből előadott, nagyszerű klarinétjátéka követte, majd utolsó számként népi felfaragó és festőművész osztálytársunk, Tóth Mihály mintegy 40 darab olajfestményből álló tárlatát nyitotta meg Koszorús Oszkár házigazda. A művész tehetségét mutatja, hogy több ké-

pe vevőre talált. Egyet-egyét az iskolának és az egyháznak is adományozott.

Az ünnepséget állófogadás, könyvvásár és dedikálás követte. A 300 kötet 100 számozott példányából az adatszolgáltatók és szponzorok, a helyi könyvtár és múzeum kapott tiszteletpéldányt, továbbá a gimnázium és az anyaiskola 10-10 db jutalomkönyvet a jól tanuló diákjainak. Ezek mellett mintegy 60 könyvet a helyszínen vásároltak meg az érdeklődők. További példányok Koszorús Oszkár könyvesboltjában kaphatóak.

Az ünnepség után az öreggazdászok a temetőben megkoszorúzták osztályfőnökük, Holecza Gyula tanár úr és a múlt évben elhunyt Szabó Sándor osztálytársuk sírját, illetve az 1896. május 10-én létesített, s általuk, Dr. Kiss A. Sándor vezetésével „felélesztett” „Millenniumi Dombot”. Annak idején a Nagy-Magyarország 63 vármegyéjétől kapott egy-egy zsák földet keverték össze az orosházi házaktól összehordottal, így ez a domb az egész ország földjét képviseli. A dombot az annak idején ültetett, ma már csak többek által átfogható derekas tölgyfa védi.

A nap az öreggazdászok és hozzátartozóik közös ebédjével, beszélgetéssel, késő délután ért véget. Búcsúzáskor hangzott el: 2006. június 24-én az „Aggyon Isten, nagyságos ifi gróf úr!”. A „Mi, orosháziaiak” II. kötetének bemutatóján ismét találkozunk. Engedje az Isten, hogy így legyen!

A még élő öreggazdászok névsora: Dr. Belea Adonisz (Solymár), Cs. Hódy Sándor (Ausztrália) igazoltan távol, Győri Dani István (Gyula), Dr. Horváth Viktor (Pécs), Dr. Kiss A. Sándor (Szeged), Dr. Kun Dezső (Budapest), Molnár Jenő (Sárosd) igazoltan távol, Dr. Ravasz Tibor (Gödöllő), Tóth Mihály (Bikal), Urszuly János (Orosháza).

KISS ISTVÁN

Felhívom elsősorban az idősebb olvasókat, hogy a „Mi, orosháziaiak” II. kötete érdekében, vagyis családjuk történetének megjelenéséhez adatszolgáltatásra jelentkezni szíveskedjenek. A jelentkezőket levélben vagy személyesen (egy megbeszélés időpontban) megkeresem.

Dr. Kiss A. Sándor
6726 Szeged, Fő fasor 73. A/2
Telefon/fax: 06 62/432-298

Könyvespolc

Károlyi Fülöp Béla: Gyopárka tündér

Erőszakról fenyegetett világunkban volt egyszer egy kisfiú, az író-költőként is ismert tanár, Károlyi Fülöp Béla mesekönyvvvel lepette meg bennünket, olvasóit. Elsősorban gyermekeinknek, unokáinknak, az orosházi gyerekeknek írt meséivel, történeteivel, érezhetően szülőhelyünk múltjához, őseink életéhez kívánja közelebb vinni ifjú olvasóit, mesehallgatóit.

A hét meséből csak egy, „A titokzatos liliumkard” az, ami messzebb, képzeletbeli időnkbe kalauzol vissza bennünket. A meséket olvasva minduntalan egy Szilágyi Domokos-idézet moccan meg bennem: „Játsszuk, ami nincs, de lehetne. / Játsszuk, ami nincs, de szeretne lenni.”

„Orosnak a háza” (Rege a múltból) a kezdőmesé. Szerencsés kezdlet! Magyarázatot sem illik hozzáfűzni, hogy miért. S a többi, itt fel nem sorolt mese is barangolni visz bennünket régvolt Alföldünkre, erdőn, lápon és vízen. S ahogy ez már a mesékben lenni szokott: Valamikor réges régen volt egyszer, hol nem volt, volt egyszer egy ifjú ember... S a „Bölcs körtefa”

történetében is benne lakik a Zombárról jött ősök tisztelete, s felnőtt lelkünk, halhatatlan gyermekisége.

A mesélő jóvoltából úgy érezhetjük, a színek mintha óvatosan szétszivárognának a tájon, s valahonnan nagyon messziről, gyermekkorunkból hallani véljük a gémes- és kerek kutak nyikorgását. A szerzőnek, Károlyi Fülöp Bélának e mesék megírásához egyedül csak a szeretet adhatott erőt.

Volt egyszer egy leány. Nagyon szép volt. A maga idejében mindenki tudta róla, hogy milyen szép és milyen jószívű. Én csak most, a meséből tudtam meg, hogy Gyopárka tündér volt a neve! „A házikenyér illata” is méltán került a történetek közé, hiszen mi emberek akkor vagyunk igazán szerencséssek, ha minden-

napi kenyerünk semmi máshoz nem hasonlítható „mesés illata” végigkíséri életünket.

A régi mesekönyvek formáját idéző kötet záró történetére joggal mondhatjuk: „nem mese ez gyermek”. „Egy orosházi levele a bihari hegyekből 1849-ben, Vasvári Pál seregéből” a már történelmet tanulni gyermekek figyelmébe ajánlható.

A tollvivő által nem sorba szedett mesék közül a „Karácsony a Szikháton” egyfajta emlékezet, egyszeri pillantás múltunkba, mely a mese jóvoltából (mivel a mesében minden megtörténhet), reményeink szerint, a jövőben folytatódik.

Ebben a mesében az Isten keze fehér fásllival kötözte be ezt az agyonrepedezett, kemény alföldi tájat. Tél lett! Csend feszült a tájon, melyet csak a szánhúzó lovak vidáman csilingelő csengője tört meg.

A kötet rajzait az Orosházi Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium diákjai készítették: *Felföldi Anett, Fülöp Sarolta, Koncz Tibor, Bálint Krisztián, Nagy Olga, Gróza Mihály, Zámbo Krisztina, Novák Csenge, Pató Nikolett, Ramuska Zoltán, Garrai Gergő*. Az első borítón *Fülöp Sarolta* rajza látható. Tanárunk Csepregi Alícia.

(Kiadó: Helios Alapítvány, Orosháza.
Felelős kiadó: Fülöp Béla)

VERASZTÓ ANTAL

Olasói levél

Válasz Dr. Násztor Sándornak a 2005. június 24-én, az Orosházi Élet hetilapban megjelent „Elképesztő és felháborító” című cikkére (2. rész)

Tisztelt Dr. Násztor Sándor!

Amint ígértem, folytatni szeretném cikkéhez való hozzászólásomat. A 2. és 3. mondatában az önkormányzatot marasztalja el, amiért „elajándékozta” az evangélikus egyháznak – minden jogalap nélkül – a lakosság „pénzén és verejtékén épült” ingatlanokat, holott az államosított ingatlanok állaga „kacat” volt az Ön minősítése szerint.

Kezdjük az 1744. évnél, amikor Orosháza alapítói kizárólag evangélikus vallásuk szabad élése, gyakorlása céljából jöttek ide, a földült pusztaságra, és Harruckern bárótól kapták, bérlették, megváltották azta teljes szabadvallásgyakorlásért. Ez akörülmény meghatározta Orosháza szervezeti felépítését: EGYHÁZKÖZSÉGET alapítottak, vagyis az egyház és a községelöljárósága ugyanazon személyekből álló testület volt. Később sem sok változás történt, hiszen a más vallásúak az 1800-as évek 2. harmadában telepedtek le olyan számban, hogy az egyházalapítás és a hozzátartató intézmények létesítése náluk is szóba jöhetett. Istentagadó – vallástalan – ember nem élt Orosházán!

1944-ig, illetve 1948-ig (az államosításig) – bármennyire nincs is valakiknek inyére – Orosházán az evangélikus egyház, annak tagjai határozták meg 3 község kulturális, gazdasági életét és fejlődését, ami az eltelt 200 évben csodálatos volt. Hiszen 1948-ban belterületen 11, külterületen 2 evangélikus elemi iskolát államosítottak 18 osztályteremmel, 13 – a kornak megfe-

lelő – tanítói lakással, 1 evangélikus gimnáziumot (kb. 10 tanteremmel) 1 bennlakásos népfőiskolát, kb. 1 kh-on fekvő Evangélikus Nőegyleti Házat 2 lakással, tenispályával, kultúrteremmel, épülettömböket lakással, üzemhelyiségekkel, továbbá kántortanítóknak és lelkészeknek járó szántóföldekkel stb. (Összehasonlításért: a községnek 11 belterületi tanterme volt.) Mindez miből „tellett” az evangélikus egyháznak? Veres József írja Orosháza rövid történetében: „Az egyháznak természetesen legfőbb gondja tárgyát képezik az iskolák. Erős, tágas, cél-szerű, díszes épületek ezek.” Például a Nagy (ma: Tánccsics M.) utcai iskola céljára az egyház házat vett adakozásból! Ma is fennáll! Továbbá: Kiss István (megjegyzem: az üknagyapám) az iskola céljára telket ajándékozott (úgy tudjuk, ez a Zombai – volt Megye utcai iskola).

Horváth József pedig 5000 db téglát adott, amit a helyszínre is hordott. Orosházán egyik egyház sem vett el, nem sajátított ki semmit. Eleinte – mint EGYHÁZKÖZSÉG-alapítók egyértelmű célja volt – az evangélikus közösség épít és ad iránnyt a fejlődésnek, majd minden egyház teljesíti a feladatát saját erejéből, főleg a hívek támogatásából. (Félő, hogy a terjedelem miatt nem közli az Orosházi Élet a fentieket.) Legközelebb az egyházi javak visszaadásáról szeretnék beszámolni saját jegyzetem és tapasztalatom (emlékezetem) alapján. Tisztelettel:

Dr. HAJDÚ ERZSÉBET

Írásomat valóban nem közölte az Orosházi Élet. Megjegyzem: nem köteles erre. Indokolnia sem kell az okot. Többen érdeklődtek a folytatásról, ezért szeretném ily módon közölni velük a tényeket. Ugyanakkor jó volna azoknak is tudni a valóságot, akik eddig kételkedtek vagy egyszerűen – gondolkodás nélkül – hitelt adtak Dr. Násztor Sándor írásának.

„Menj be a te Uradnak örömébe!”

Apró, hétköznapi szertartásaim közé tartozik a levélszekrény kinyitása. Cseppnyi feszültség, a várakozás pici izgalma fűszerezi azt a pillanatot, amikor kezembe veszek egy-egy borítékot, ami titkokat rejtget. A felbontás olykor csalódással jár, sokszor örömet szerez, néha megrendít.

Temetésről szóló értesítést legutóbb 2005. július hónap első napjaiban kaptam. Első pillantásra természetesen megdöbent egy gyászjelentés. Feketével keretezett fehér lap, közepén kiemelt betűkkel egy név. Annak a neve, aki eltávozott a földi halandók sorából. Az üzenet, amit hordoz, sokféle lehet. Keresztyén ember számára akár örömhírt is jelenthet.

Ha belegondolunk, Isten országában nagy öröm egy olyan Lélek érkezése, aki hosszú, 95 esztendei földi vándorlás, munkás, küzdelmes, imádságos élet után, testében megfáradva és megtörve, de sorsával megbékélve, alázatos hittel áll meg Teremtője előtt.

Az értesítés csaknem mindent elmond, talán nem is kellene hozzáfűzni semmit. Mégis, a sok évtizedes személyes ismeretség, a tisztelettel és szeretettel teljes emberi kapcsolat emlékei közül hadd villantsak fel néhányat, módszer és rendszer nélkül, elnagyolt vázlatként, ami a teljesség helyett annak képzetét ébreszti az emberben.

Péterfia Zoltán a Pázmány Péter Tudományegyetemen szerzett latin-ma-

gyar-német szakos tanári diplomájával Orosházán a születő – és kezdetben tanfolyamként működő – evangélikus gimnázium tanára lett. Vele kapcsolatos első iskolai emlékeim között a latin órák élnek a legszínesebben, legelevenebben.

Felesége, Patek Karola ugyancsak kitűnő felkészültségű tanár volt, ám pályáját felcserélte a családanyai hivatással. Gyönyörűen felépített magyar irodalom óráiban egy rövid időszakban volt részünk, amikor beteg férjét helyettesítette. Korán, 1979-ben szólította őt magához a mindenható Isten.

1951-ig Orosházán éltek, akkor Pécsre költöztek. Tíz gyermeket neveltek fel. Közülük Veronika – aki hosszú éveken keresztül édesapja támasza, segítője volt – 1998-ban távozott az élők sorából, Gábor néhány évvel előbb, 1994-ben.

Magányos, idős éveiben Péterfia Zoltán továbbra is tevékeny életet élt. Nemes cél érdekében, a pécsi székhelyű Magyar Fészek Alapítványnál munkálkodott, küzdött a jó szó, a lelkiismeret-ébresztés minden eszközével. A magyar nép megmaradását, a többgyermekes családmódel megvalósulását, a magzati élet védelmét és – bármely életkorban – az emberi élet megbecsülését szolgálta lelkes odaadással. Életét valóban példaképnek tekinthetjük. Hittel kívánjuk, Isten békessége legyen és maradjon vele mindörökké!

FÜRST ENIKŐ

Megölték Roger testvért

Ha ez megtörténhetett,
bármilyen lehetséges

Taizé – korosztályom hajdani fiataljai között fogalommal vált ez a francia kisvároska. Roger testvér – református teológiai tanulmányai után – a II. világháború alatt Taizében telepedett le, majd többen csatlakoztak hozzá, és 1949-ben egy protestáns szerzetesrendet alapítottak, ahol szegénységi és nőtlenségi fogadalmat tettek, de a hangsúly az elcsendesedésen, az imádságon, az imaközösségen volt. Egy idő után Európa és a világ fiataljait kezdte vonzani ez az imaközpont, s a múlt század 70-es éveiben már tízezrek gyűltek itt össze, például húsvéti imára, vagy a legkülönbözőbb alkalmakra. Világméretű mozgalommá nőtte ki magát ez a közösség, és Roger testvér 2002-ben Budapesten is járt, ahol nagyon sok magyar fiatalal imádkozott együtt.

Ökumenikus Keresztyén Közösség – ezen a néven emlegették mozgalmaikat, s a régi, vasfüggönnyel ékeltelt országból kijutó fiatalok boldog örömmel vettek részt a taizéi alkalmakon, az itthon rekedtek pedig áhítattal hallgatták a lelkes beszámolókat.

S micsoda szégyenteljes tragédia: az ökumené 20. századi apostolatát megölték! Egy 36 éves román nő 2005. augusztus elején háromszor torkon szúrta egy közös imádság alatt Roger testvért, 2500 imádkozó ember jelenlétében. A nő állítólag elmebeteg volt. Lehet. Csakhogy még az elmebetegség tartalmát is meghatározza a korszellem. A gyűlölködő, démoni korszellem. Valahol, valaki, talán egy rádióban, tévében vagy bárhol: nagy nyilvánosság előtt kimondja, hogy a keresztyéneket ki kell irtani. A kijelentő nem tesz semmit, de jön egy megszállott vagy elmebeteg, és végrehajtja a sugallott szörnyű tettet. (Vajon ki ölte meg az öreg Karamazovot? A gondolatgazda lván vagy a sugallatra hallgató Lebegyev? Aki ismeri Dosztojevskij regényét, az tudja, miről van szó.) Ha ez megtörtént, ebben a világban bármilyen lehetséges... egy démoni korszellem tettét végrehajotta.

SZERKESZTŐ

„Boldogok, a kiknek szívök tiszták: mert ők az Istent meglátják.”
Máté 5,8

„Boldogok a békességre igyekezők, mert ők az Isten fiainak mondatnak.”
Máté 5,9

Hűségesen betöltve Isteniől kapott feladatát és a rábízottak iránti szerető szolgálatát drága Apukánk

Péterfia Zoltán

2005. július 1-jén hosszú, türelemmel viselt betegség után csendben, békességes szívvel megért Urához, Istenünkhöz. Csodálatosan gazdag életműve példa és tanulság nagy családjá és volt tanítványai, ismerősei számára.

Temetése 2005. július 8-án 14.30 órakor lesz a pécsi központi temetőben.

Gyászolják:

gyermekei: Katalin, Zoltán, Borbála, Balázs, Mária, Bálint, Sarolta, Tamás;
menyei, vejei, 26 unokája és 36 dédunokája.

Én és én házam népe az Úrnak szolgálunk.

Óvodát ünnepeltünk, mert már 10 éve egyházi

Jubileumi Hajnal Híradó címmel jelent meg egy kiadvány: a „Hajnal” Evangélikus Óvoda 10 éve az egyház szolgálatában. 2005. szeptember 3-án, szombaton egész napos rendezvényen ünnepeltük evangélikus óvodánk fennállását, és adtunk hálát a mindenható Istennek szolgálatáért. Az első oldalon Révész Józsefné, az óvoda vezetője emlékezik vissza az elmúlt időszakra, utána következnek az írások sorrendjében Ribár János, Győri Gábor esperesek, Lázárné Skorka Katalin lelkész, Lukács Ágnes, Lovas Éva, Trippe Krisztina, Szloszjár Andrásné, Mihutz Margit óvónők, Gállerné Koszorús Éva óvodavezető-helyettes tollából.

Sok szép és érdekes fénykép segíti az emlékezést, és éppen a „Hagyományaink” című írás segít beletekinteni az óvoda életébe, rendjébe, hogy mi történik reformációkor, adventben, mit tartalmaz a karácsonyi készülés, és így tovább az egyházi esztendő ünnepei nyomán. Van évzáró (minden évben pünkösöd második napján), van majális az udvaron (zenés-táncos mulatság, rajzverseny, sportvetélkedő stb.), s külön színfolt a gyermekek számára a ballagás előtti óvodai virrasztás (elalvásig), persze felnőttek társaságában vannak, de az alkalom nagyon izgalmas.

A jeles ünnep délelőttjén Gáncs Péter püspök és felesége, valamint Szemerei Zoltán kerületi felügyelő és felesége is megérkeztek, hogy egésznapos jelenlétükkel megtiszteljék 10 éves evangélikus óvodánkat. A MEE Oktatási osztályának vezetői: Mihályi Zoltánné osztályvezető, Hesz Erzsébet szakreferens és Jancsó Kálmánné szakértő jelenlétükkel és köszöntő szavakkal tették emlékezetessé a szép alkalmat.

Továbbá megható és kedves volt az is, hogy egyházi vezetőink mellett az evangélikus óvodák az ország számos helyéről (Kiskőrös, Kerepestarcsa, Várpalota, Győr, Tótkomlós, Szarvas) képviseltették magukat. Örültünk a messziről jött vendégeknek. Szívesen köszöntöttük ünnepi körünkben Dr. Dancsó József képviselő urat és kedves feleségét is, akik – talán – a városi önkormányzatot is képviselheték.

Három előadásra került sor – Győri Gábor, Lázárné Skorka Katalin és Révész Józsefné részéről – az iskolánk dísztermében, ahol kényelmes körülmények között hallgattuk meg a beszédeket, amelyek ünnepi hangulatúak és gazdagítóak voltak. Különösen szívesen emlékeztünk a 10-15 éves történetünkre, amit az óvodában látható kiállítás is segített felidézni. A délután az óvodában a találkozás jegyében telt el, majd 16 órai kezdettel hála-

adó istentiszteletre került sor, ahol a liturgiában részt vett Győri Gábor esperes, ígét hirdetett Gáncs Péter püspök, és a befejező oltári szolgálat előtt az óvónők egy lelkes csapata esküt tett arra, hogy a jövőben is Isten színe előtti felelősséggel akarják munkájukat végezni.

A hálaadó istentisztelet után újra iskolánkban, demost az ebédlőben, köszöntések és áldáskívánások hangzottak el. Óvodánk vezetősége és dolgozói ajándékkal kedveskedtek a köztünk levő püspöknek, kerületi felügyelőnek és másoknak is, a szeretet és a figyelmesség nevében. Iskolánk vezetősége és munkatársai is kifejezték szeretetüket és nyitottságukat az evangélikus óvodával, vezetőivel, munkatársaival szemben, és a köszöntésben elhangzott gondolat mindenkor megszívlelendő: Krisztushoz közelebb és akkor egymáshoz is közelebb.

Az egyházközség elnöksége – Nagy Ervin igazgatólelkész és Jantos István felügyelő – 2005. szeptember 10-én, szombaton délután – a presbiteri és képviselőtestületi ülésen az egyházközség nevében köszöntötték virággal és ajándékkal az óvodát, annak vezetőit, dolgozóit. Isten gazdag áldása legyen óvodánkon, iskolánkat gazdagító és gyülekezetépítő szolgálatán!

SZERKESZTŐ

Örömteli jubileum

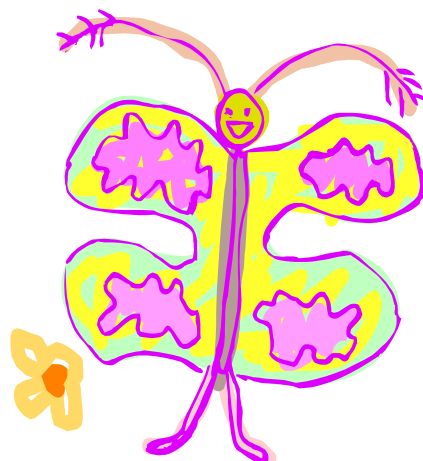
Szeptember első szombatján kora reggel nyitott az óvoda. Elsőnek az ott dolgozó felnőttek érkeztek, majd a várva várt vendégek, később kis óvodásaink szüleikkel. Hónapok óta készülődtünk erre az ünnepi alkalomra, evangélikus óvodánk 10 éves jubileumának megünneplésére.

1995. szeptember 1.–2005. szeptember 3. E két dátum egy-egy mérföldkő óvodánk életében. 1995-ben – közel öt évi lelki, szellemi, anyagi, tárgyi előkészület után – nyílt lehetőségünk arra, hogy egyházi fenntartású intézménnyé váljunk. Óvodánk nevelőtestületének akkor még csak reményei voltak arra, hogy Isten kegyelmével folytathatjuk a már megkezdett keresztyén nevelést.

2005 szeptemberének első napjaiban boldog örömmel adhattunk hálát Urunknak, hiszen megőrzött, megtartott bennünket, és olyan fejlődési, gazdagodási lehetőségeket kaptunk ebben az egy év-

tizedben, amelyekre nem is gondolhatunk az indulásnál.

Hálatelt szívvel köszönhattuk meg ezen a gyönyörű napon támogatóinknak, fenntartó gyülekezetünknek, hogy mindvégig velünk voltak, segítettek bennün-

ket. Fájó szívvel gondoltunk azokra, akik nem tudtak velünk lenni ezen a szép napon, és hálásan köszönjük mindenkinek, aki velünk együtt tudott ünnepelni.

Örömmel emlékezhettünk arra, hogy az evangélikus óvodákban dolgozó kolléganőink velünk együtt élték át ezt az évtizedet, annak minden örömét, nehézségeit.

Köszönjük Jantos Istvánnénak, iskolánk igazgatónőjének és kedves munkatársainak az együttműködést és a segítségnyújtást.

Istennek adunk hálát ezért a szép napért, neki köszönjük meg elsősorban, hogy mindaddig megtartott, megőrzött és segített bennünket. Az elkövetkező időket is az Ő kezébe tesszük le, hiszen az alábbi ige is erre biztat bennünket: „Mindengondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok.” [1Pt 5,7]

RÉVÉSNÉ TÓTH ERZSÉBET

Praeceptor Germaniae Praeceptor Hungariae

Melanchthon pedagógiai munkássága és annak magyarországi hatásai

Philipp Melanchthon a wittenbergi reformáció egyik főszereplője. Hírneve, munkássága a nagy reformátor, Luther alakja mellett kissé elhomályosult. Azt is mondhatnánk, méltatlanul elhomályosult, hiszen még a reformáció gondolatának képviselőjében is annak önálló, sőt Luther nézeteitől olykor eltérő teológiai nézeteket fogalmazott meg. A róla kialakított kép – a szó valódi értelmében is – Luther munkatársaként, barátjaként jeleníti meg. Például a 19. századi népies ábrázolásokon Luther mellett sok esetben ő is látható.

Ezt a Melanchthon-képet szeretném dolgozatomban „ráfókuszálva” nagyítani, élesíteni, előbbre hozni és kiemelni az a címkével, mely az egyetemes neveléstörténet során nem sokaknak jutott: Praeceptor Germaniae.

Így emlegetik, emlegetjük őt, aki élete munkájával kiérdemelte ezt a címet. Úgy vált népe tanítójává, hogy közben Lutherrel együtt a reformáció eszméjével felforgatták maguk körül az egész világot. Pedig nem volt forradalmi alkat. A hagyományos Melanchthon-képegy Luther árnyékában élő, békés természetű, engedelmes, kompromisszumra hajló hűséges munkatárs és barát. Külső megjelenésük is ezt a képet erősíti. Luther tekintélyes, erős testalkata mellett Melanchthon jelentéktelen benyomást keltő sovány, törékeny alakja szinte önkéntelenül másodlagos szerepet oszt rá. Bornemissza Péter szavaival jellemezve „Csikbek testecskejű”, „kis fonnyadt embercske”. A róla alakított teljes képhez azonban Bencédi Székely István az 1559-ben, Krakkóban megjelent Chronic-ban írott szavait is idézzük: „Ez a Fülöp olyan, mint a Nap napkeltekor és napnyugtakor, nincs más, ki bölcsőbb volna nála ez egész földkerekségen.”

Nem elvitatva, sőt inkább erősítve a reformáció európai elterjesztésében betöltött szerepét, Melanchthon pedagógiai munkásságának hatása, a nagy „tanító” pedagógiai elgondolásának elterjedése egész Európában a másodlagos reformátor szerepéből főszereplővé emeli. Történt pedig mindez úgy, hogy ő maga semmit nem tett a hírnév érdekében, csak tette a dolgát, végezte a rábízott szolgálatot emberként, keresztény emberként, humanistaként, a reformációs eszmék szellemében. Mit jelent ez leegyszerűsítve és

egész életét, életútját átgondolva? Másokért élt és másokért dolgozott, ön magát háttérbe helyezve.

Meggyőződése volt, hogy Germania felemelkedését, annak népének tudatlanságából való kiemelkedését a neveléssel, oktatással lehet megvalósítani. Ezért hát iskolákat alapított, szervezett, nevelési eszméket, tanterveket dolgozott ki, tankönyveket írt, és tanított a wittenbergi egyetemen. Munkássága és annak hatása nem állt meg az ország határainál. Elterjedt egész Európában, és ami nekünk fontos és örömdetes, eljutott Magyarországra is. A melanchthoni „pedagógiai reformáció” Magyarországon való elterjedése jelentősebb volt minden más európai országnál. Ezt a folyamatot, melynek eredménye a magyarországi nevelésügy megújulása és fellendülése, az eredeti kifejezést felhasználva, így ábrázoljuk:

Praeceptor Germaniae – Praeceptor Europae – Praeceptor Pannoniae [...]

Melanchthon, a wittenbergi professzort elsősorban Luther Márton munkatársaként ismertem meg a világ. A reformáció ügyének szolgálatában azonban kiváló tehetsége, roppant nagy műveltsége nem csak a reformáció terjedését segítette, hanem Németország nagy tanítójaként sokat tett azért, hogy munkássága nyomán – mindenekelőtt az oktatásban – megváltozzon egész Európában az egyház, az iskola és a társadalom.

Születésének 500. évfordulóján számos tanulmány és tudományos értekezés segített felfrissíteni a hagyományos Melanchthon-képet. A Melanchthon-kutatás Magyarországon is jelentős irodalommal rendelkezik. A külföldi – főleg Németországbeli – kutatások legjelentősebb eredményei Melanchthon levelei. Összesen 9200 levelet tartanak számon hétköznapi regesztálon. Ezeknek az összegyűjtött leveleknek anyagából rendezték meg születésének 500. évfordulója alkalmából azt a nemzetközi vándorkiállítás, melynek első állomása Magyarország volt. Nem véletlenül. Mit üzennek számunkra fél évezred elmúltával ezeka levelek?

Melanchthon tanításával és munkájával hidakat vert más ország lakóihoz, és ezek közül az országok közül különösen kiemelkedik Magyarország, ahol a melanchthoni hatás – köszönhetően a nagyszámú wittenbergi tanítványnak – különösen jelentős.

Ezek a levelek is tanúskodnak arról, hogy a legnemesebb humanista hagyomány szellemében vállalta és felvállalta a Praeceptor Germaniae szerepét. Dolgozatomban szeretném részletesen kifejteni munkásságának pedagógiai vonatkozású területét. A bevezetésben néhány fontos és kiemelkedő tevékenységet említek, melynek köszönhetően méltán kiérdemelte a megtisztelő címet.

Több mint 40 évig működött a wittenbergi egyetemen. Gyakorlatban élte meg az oktatási reformok szükségességét, és dolgozta ki azokat.

Kidolgozta a latin iskolák számára azt a tantervet, mely elterjedt egész Európában, így Magyarországon is. A nürnbergi felső iskolával megalapította az első németországi gimnáziumot. Tankönyvei nagy példányszámban jelentek meg, és sok iskolában, egyetemen meghatározták az oktatást. Latin és görög nyelvtan könyveit Európa-szerte használják az akkori iskolákban egészen a 18. századig.

Az „Unterricht der Visitatoren” (A vizitátorok oktatása) – 1528 – tankönyv összefoglalja az evangélikus tanítást és az iskola rendjét is tartalmazza. A lelkészeket a megfelelően végzett gyülekezeti szolgálatra oktatja. Melanchthon számos gyülekezeti és iskolalátogatása során felismerte a fennálló iskolarendszer tarthatatlanságát, és keményen dolgozott annak reformálásán. Lutherrel együtt a világi felsőbbre osztotta a közoktatás ügyének felelősségét: „Az egyházzal és az iskolákról való gondoskodás kétségtelenül az uralkodó legfőbb kötelessége.”

Tanítványainak seregét tekintve Melanchthon Európa tanítója is volt: „Praeceptor Europae”. Egész Európából jöttek diákok Wittenbergbe, hogy hallgathassák, majd hazájukba visszatérve a hazai oktatás meghatározó és mértékadó tanítói, professzorai lettek. Tanítványa, Jakob Heerbrand halálakor gyászbeszédében felsorolja a jelentősebb országokat, „Németország minden részéből, mit Németország, inkább egész Európa majd minden országából és tartományából, Franciaországból, Angliából, Magyarországból, Erdélyből, Lengyelországból, Dániából, Csehországból, Itáliából, sőt Görögországból mindig nagy számban tódultak a diákok Wittenbergbe, hogy a mi Fülöpünket hallgassák, mert nevének híre vonzotta őket.” [...]

Melanchthon – Magyarország – Erdély

A Melanchthonról szóló tanulmányokat olvasva, az ő írásait, leveleit, annak üzeneteit átgondolva egyre inkább megfogalmazódott bennem a gondolat, hogy a professzor nem csak támogatta, tanította, elfogadta és befogadta a magyar diákokat és rajtuk keresztül a magyarokat, hanem igenmegszerette őket. Megkülönböztetett figyelemmel vette őket körül. Ennek a kialakult érzelmi kapcsolatnak több oka lehetett. Bizonyos Johannes Hungarus volt első iskolamestere, akinek feltehetően nem csak a neve, származása is magyar volt. Szánta nemzetünket és aggódott érte a török veszedelem miatt. Különösen nagy áldozatnak tartotta a törökök ellen vívott küzdelmeket. Ezért hát a Magyarországról érkező diákoknak nem csak tanítója, hanem valóságos istápolója is volt – befogadta őket saját házába. Szívesen jöttek hozzá a tanulni vágyók azért is, mert az értékes tanulmányokon túl az érzelmi kötődés is kölcsönös volt. Hamar elment a híre a páratlan lehetőségnek, így hát a wittenbergi egyetem előadásait negyven év alatt több mint négyszáz magyarországi és erdélyi diák hallgatta. Megismerve a magyar tanítványokat, a professzor a következő – igen pozitív – véleményt fogalmazta meg róluk: „Szilárdabbak a hitben, mint a németek.” Márpedig ilyen véleményt csak akkor tudunk mondani másról, ha nem feleletlen, hanem lelke mélyéig megismerjük, és számos személyes beszélgetés során közel kerülünk hozzá. Melanchthon professzor ilyen kapcsolatban volt magyar diákjaival. A kapcsolat a letelt diákévek után is megmaradt. Melanchthon híres leveleinek címzettjei gyakran voltak egykori magyar diákjai, és azok a magyarországi tehetős nagyurak, akiknek volt tanítványai számára kért támogatást, segítséget. Ez a támogatáskérés sohasem volt öncélú. Levelezésével minden alkalommal a reformáció terjedését, és különösen az iskolaügy helyzetét segítette. [...]

Melanchthon oktatásügyért végzett munkássága

Wittenberget Melanchthon idejében így emlegették: „a lutheránus Athén”. Egyetemének és az ott tanító professzoroknak, különösen Luthernek és Melanchthonnak, köszönhette a város azt a rangot, melyet a fenti elnevezés is alátámaszt. A wittenbergi egyetemet 1502-ben alapították. A névtelenségből a 16. század első felére – az ott munkálkodó híres professzoroknak köszönhetően – Németország vezető egyeteme lett. Híressé vált azért is, mert Bölcs Frigyes választófejedelmnek köszönhetően – aki megengedte Luthernek és Melanchthonnak, hogy

szabadon képviselhesék hitbeli meggyőződésüket –, a reformáció fellegvára volt.

Ez az egyetem volt az a pedagógiai műhely, ahol Melanchthon tanítási hivatását gyakorolhatta. Nevelésügyért végzett munkásságának vizsgálatasorán először ismerjük meg a „professzort”, hogyan tanított, hogyan nevelt. Nyissunk be az egyetem kapuján! Ha őt meg akarjuk találni, oda kell mennünk, ahol egy professzort a legtöbb diák vesz körül, hiszen az egyetem legnépszerűbb oktatója volt. Népszerűsége nem törekedett, azt nagy tudásának és kiváló tanári kvalitásának köszönhette. Pethes János életrajzából közelebbről megismerhetjük Melanchthon, a tanárt. Így mutatja be: „Van, kik Melanchthon féléneknek, bátor talannak, sőt gyávának is mondják. Ez azonban korántsem vonatkozik a »tanárra«. Amilyen szelíd volt munkáiban, társalgásában, épp oly hamar haragra lobbant, ha tanítványai a kellő kifejezéseket nem találták el. Tanítványai ismerték természetét és jól tudták, hogy amilyen hamar felhevül, épp oly hamar meg is békül. Félték is tőle, de csak úgy, mint a gyermek a szerető és szeretett atyjától. Ha azt hallotta, hogy a tanulók mámoros fővel, nagy lármát csapva mennek haza, kiment hozzájuk. Aztán szokása szerint jól megpirongatta őket. Ilyenkor a tanulók egy része elszaladt, a másik része pedig könnyezve kért bocsánatot a szeretett tanártól. Mikor barátai arra intették, nem jó ám az ilyen mámoros csapattal összetűzni, Melanchthon azt felelte nekik: »Ha a magyarok olyan könnyen elbánnának a törökkel, mint én e tanulókkal, akkor Európának nem kellene semmitől sem rettegnie!« Nagy súlyt fektetett a humanista képzésre. Amikor a wittenbergi egyetem a reformáció első hatásaként a hallgatók csak teológiával akartak foglalkozni, nem hagyta, nem engedte ezt, síkra szállt a tudományok mellett. Azt tartotta, a tudomány nem ismerése miatt minden dolog, az emberi és az isteni dolgok is megrendülnek.”

A fentiekben leírtakból már kitűnt, hogy Melanchthon nevelői gondoskodása túlmutatott az egyetemi előadások megtartásán. A hirtelen felduzzadt hallgatói létszám mellett is fontosnak tartotta, hogy mindenkinek legyen egy oktatója, aki figyelemmel kíséri és tanácsolja tanulmányait. Ezért Luther is, Melanchthon is, és más professzorok fogadtak házukban diákokat és a család asztalához ültették őket.

Melanchthon személyisége, tanári nagysága nem csak példa volt pedagógus kortársai előtt, de megtudhatjuk róla azt is, hogy nagy megértéssel viseltetett a tanítók iránt. „Egyetlen molnár számára sem szenvedett még annyit, mint az, aki-

nek fiúkat kell tanítania.” A szülői házigondoskodásának szükségességét hangsúlyozva azt látta, hogy az, amit a szülők az otthoni nevelés során elmulasztanak, sőt elrontanak, azt csak „határtalan fáradsággal” lehet az iskolának pótolni. Különösen vonatkozott ez a vélemény a latin nyelv tanítására, melyet – a kor mondása szerint – egyenesen „belevertek” a diákokba: iskolába menni annyit jelent, mint virgács alatt élni (Sub virga degere). Nem csak együttérezett velük, de bírálta is a megtapasztalt tanítói módszereket, az „ügyetlen iskolamestereket, akik mérgeledésükkel, dühöngésükkel, botozásukkal és verésükkel” elrontották a gyerekek finom lelkét. Azt azonban vallotta és hirdette, hogy „minden tanítónak kettős kötelessége a tanítás (docere) és a fenytetés (castigare)”. [...]

Magyarország iskolai reformációja a wittenbergi Melanchthon-tanítványok munkássága eredményeként

A wittenbergi egyetemen töltött idő, valamint Melanchthon professzor személyes hatása számos ott járt magyar diák életútját, itthoni tevékenységét meghatározta. A 16. század Magyarországnak felekezeti vitáiban, iskolaügyében és irodalmában meghatározó szerepet tölthettek be, így túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a század vezető értelmiségének nagy része megfordult Wittenbergben. Hazatértük után munkásságukban lehetetlen nem észrevenni a melanchthoni örökséget. Az örökségből számunkra most az oktatással foglalkozó, az iskolák, a tanítás mikéntjére vonatkozó anyagrészt a kiemelkedő, illetve azok a tanítványok, akik itthon életük munkáját ennek a területnek szentelték. A Melanchthon által kidolgozott háromszintű oktatási program (latin iskolák programja az „Unterricht der Visitatoren” című művében) számos itthoni, városi alsó fokú, protestáns vált vagy újonnan alapított protestáns iskola tanrendjében köszön vissza. Az ilyen típusú magyarországi iskolákban jól nyomon követhető Melanchthon tankönyveinek használata. Elsősorban nyelvtankönyvei, a Terentius-fordítás és az Európa-szerzte egyik legnépszerűbb könyve, a Corion-krónika. Magyarország iskoláiban nem csak használták ezeket a tankönyveket, hanem tudós tanárok ezek mintája alapján új tankönyvek kiadására is vállalkoztak. Az említett Corion-krónika történelemszemléletét vette alapul Székely István „Cronika ez világnak jeles dolgairól” című műve megírásakor. A bibliafordító Károli Gáspár „Két könyve” szintén a Corion-krónika gondolkodásmódját tükrözi. Molnár Gergely, a Wittenbergben járt kolozsvári rektor Melanchthon alapvető forrásként használ-

Példaképek

Amióta ember él a földön, mindig voltak példaképek. Voltak és (remélhetőleg) lesznek is olyan ideálok, akik az egyént példamutató életre és értelmes alkotásra serkentik. Ilyen példaképek vannak a sportban, tudományban, s ők az ifjúság számára irányadók. Vagy hadtörténeti példákra is hivatkozhatunk: Zrínyiek, Rákócziak, akik családi életüket és vagyoniukat áldozták a haza oltárán. De annak az édesanyjának vagy édesapjának is példaadó lehet az élete, aki becsülettel végigharcolta az egész életét, és önfeláldozással, szeretettel nevelte gyermekeit. Kellenek az ilyen példaképek. Kellenek a példamutató emberek.

A további gondolatom érdekében vessünk egy pillantást két népre: az izraelitára és a németre. Példaadó az, hogy mindkét nép törekvő, szorgalmas, nációját szerető, s a saját fajtáját tartja elsődlegesnek. Ebben követni kellene őket, mert példás a magatartásuk.

Közelebbről megnézve: az izraeliták története mintegy 6000 éves, előttünk áll az ószövetségben. Mélyen vallásosak. De a tizparancsot még a nem vallásosak is tiszteletben tartják, és irányítószellemük. Persze hogy előfordul közöttük (talán nem is kevés) istentagadó vagy materialista, de a saját fajtájuk iránti szeretet mindig összetartotta őket. Fontos még számukra a család. Megfigyelések szerint ritkán bomlik fel a család, mert a mózesi törvények szilárdan összetartják azt.

S itt van egy másik nép: a német. Rövid idő alatt két világháborút is vesztek, és ez rengeteg áldozattal járt; technikai okok miatt a másodikkal különösen

szörnyű volt a következménye. Romok és jóvátételi terhek következtek. Majd több millió német hazatelepítése a szomszédos országokból. A népsűrűség ellenére meg kellett oldaniuk a hazatelepítettek elhelyezését. S meg is oldották. Pedig az ő népsűrűségük jóval nagyobb a miénkél.

S mégis: még ezután Romániából közel 300 ezer német származású embert vásároltak ki, fejenként mintegy 20 000 akkori német márka értékben. A döbbenet egyik oldala az, hogy a kommunista szellembe belefért az emberkereskedelem szörnyű jelensége. Csak a pénz szá-

mított nekik. Viszont megrendítő a német viselkedés: hogy a saját fajtájuk iránti szeretet olyan nagy volt, hogy rengeteg pénzt áldoztak az érdekükben. Nem voltak kicsinyesek, kapzsiak, fukarok, nem nézték, hogy nekik esetleg kevesebb jut azzal, hogy 300 ezerszer 20 ezer márkát ki kell fizetniük egy kommunista hatalomnak, azt erősítve ezzel a tömérdek pénzzel.

Ezeket a példákat látva nagyon szomorú és elkésztő, ahogy 2004. december 5-én szavaztunk a határainkon túl élő magyarok ügyében. Egy egyszerű papír segítségével sok mindent megkönnyítet-

tünk volna nekik, de nem: mi önzők, embertelenek, igaztalanok voltunk. Tisztelet a kivételnek, azoknak, akik a kormány propagandája ellenére mégis igennel szavaztak. Ez a december 5-i tettünk elárulja, mennyire üresek és erkölcsileg nullák vagyunk. „Szeresd felebarátod, mint önmagad.” – mondta a Názáreti Jézus. De tragédia, hogy csak önmagunkat szeretjük, a felebarátunkat nem. Ám önmagunkat is rosszul szeretjük, mert az önzés nem szeretet.

Elhittük a hazug mesét, hogy elárasztanak bennünket a hazatelepülő magyarok. S milyen elszomorító és szégyenteljes, hogy ma Magyarországon könnyebben kap honosítást egy kínai, mint egy erdélyi, kárpátaljai, vajdasági vagy felvidéki magyar.

De mit produkál a mai magyar valóság? A 80-as években Romániából Magyarországra menekült egy fiatalember a családjával együtt, s lakást keresett nálunk maga és családja számára. Tudtuk, hogy segítenünk kell. Az egyik parókiánkon biztosítottunk nekik helyet. S most, 2004. december 5-én, népes családjával együtt nem kívánt részt venni ezen a népszavazáson. Ilyen szomorú történeteket termel ki a mai magyar valóság.

Lehet, hogy igaz a mondás: minden népnek olyan a sorsa, amelyet megérdemel. Csak azért idéztük fel két nép – az izraelita és a német – viselkedését, gondolkodásmódját, mert az ő példájukon látni a mi hitványságunkat. Ők tudják, ismerik a Szentírás szavait: szeretet nélkül semmik vagyunk!

CZIKORA LAJOS

✎ va írta meg latin nyelvű tanítványát. Károlyi Péter, aki szintén Wittenbergben járt és Melanchthon mesterének tartotta, a görög nyelvtant dolgozta ki. A grammatikáról szólva feltétlenül említést kell tennünk a reformáció egyik alapvető törekvéséről, az ige anyanyelven történő közvetítéséről. Ezek azon írások, melyek az anyanyelv oktatásának első kézzelfogható jelei, de egyúttal a nemzeti irodalom megszületésének első lépései is. A két „kedves” Melanchthon-tanítvány, Dévai Bíró Mátyás és Sylvester János művei voltak az elsők a sorban, melyek a fenti törekvés jegyében keletkeztek. Grammatica Hungarolatina (1539) és Ortographia Ungarica (1538).

Iskolai követelmény volt a Biblia alapos megismerése. Ennek szép példája volt a Bártfán kiadott, és az ottani isko-

labán használt verses Biblia – Ludwig Hembold munkája –, melyhez Melanchthon írt az iskolák számára útmutatást. [...]

Melanchthon Fülöp nem csak kiváló elméleti szakembere volt korának, hanem legalább olyan kiváló tanítómestere is.

Tanítványaihoz fűződő viszonya példaértékű mind az oktatómunkában, mind a személyes kapcsolatok tekintetében. Ebből következik, hogy oktatási, nevelési elveit, elképzeléseit diákjai továbbvitték Németország-szerte és külhonba is. Így kerülhetett Magyarországra hálás és lelkes tanítványok közvetítésével Melanchthon iskolai reformja, és terjedt el oly mértékben, hogy hatása máig is érvényesül. Gondja volt tanítványaira akkor

is, amikor már elhagyták a wittenbergi egyetemet. Kiterjedt levelezés segítségével kísérte tovább életútjukat, és segítette őket a reformok megvalósításában. Példaértékű tanítómester volt, felbecsülhetetlenül nagy érték az utókor számára, akinek élete végén elhangzott hitvallása önmagáért beszél: „Az ifjúság tudományos képzése érdekében megtettem kötelességemet, amint csak tőlem telt, és amint Isten tudnom engedte. Az iskola poros levegőjében soha sem kerestem a csillogó, fényes hírt, s nevet!”

(A fenti írás Jantos Istvánné szakdolgozatának részleteit tartalmazza, melyet 2005-ben a Debreceni Egyetemen a Neveléstudományi Tanszék pedagógiai szakos hallgatójaként készített.)

Korunk szellemi rákja: az erkölcsi relativizmus

Az erkölcsi relativizmus (minden viszonylagos) azt jelenti, hogy bármit bármikor a saját érdekeim, elképzeléseim, önzőségem szerint cselekedhetek. Ennek klasszikus példája volt nem túl régen egy baloldali liberális vezető politikus ama találmánya, hogy még a lopás is igazolható, csak megfelelő magyarázatot, mentséget kell hozzá találni. Így született meg „a megélhetési lopás” ízléstelen és undorító fogalma, ahelyett, hogy a társadalomért és a gazdaságiéletért felelős politikusként azon fáradoznának, hogy senki ne kényszerüljön az éhség miatt lopni. Ugyanígy az erkölcsi relativizmus jegyében született meg az a bornírt tétel is különféle sikkasztásokra, vagyongyarapodásokra, pénzügyi lenyúlásokra, hogy „törvényes volt, de nem erkölcsös”. A fogalom kitalálói még csak nem is sejtik – vagy ha igen, akkor démoni –, hogy milyen erkölcsi és morális katasztrófát szakszotanak ezzel a jövő generációjára, az-

az saját fiaikra, lányaikra, unokáikra és dédunokáikra. Mert ott kezdődik a történet, hogy legelőször csak kétségbe vonom a tízparancsolat hitelességét, például azt, hogy „tiszteld atyádat és anyádat”, a következő lépés, hogy nevetségessé teszem őket, s az édesapát „öregnek” vagy „faternak”, az édesanyát „mutternek” vagy „öreglánynak” nevezem. S aki eddig eljutott, annak a gyereke rúgni és ütni fog. A fatert is, a mutert is. Az embervilág egyre durvább lesz. Mert máris az, de itt is szomorúan igaz a klasszikus humor: az idén rosszabb, mint tavaly volt, de jobb, mint jövőre lesz.

Az erkölcsi abszolútum: Isten által meghatározott erkölcsi törvény, és benne van a Bibliában. Ne az ember határozza meg, hogy mi a jó és a rossz, mert akkor mindenki csak a saját érdekeit veszi figyelembe. Ezért szükséges az örök és állandó erkölcsi igazság! Eljön majd az a keserves pillanat, amikor az emberek tö-

megével fogják megbánni azt, hogy generációk lelkébe nem oltották be az Isten örök erkölcsi rendjét, hogy egyszerűen megfosztották gyermekeiket a morális értékrendszerrel.

Erkölcsi abszolútumok éppúgy léteznek, mint kétségbevonhatatlan fizikai törvények. Ostoba az az ember, aki kétségbe vonja a gravitáció törvényét, és a levegőben szeretne sétára indulni. Következménye a zuhanás! Az erkölcsi relativizmus (viszonylagosság) következménye is a zuhanás. Zuhanás a semmibe, aminek az alján halálra zúzza magát a szerencsétlen és félrevezetett, istenhittől eltántorított ember.

A Biblia – velünk ellentétben – meglehetősen határozott: „*Azt gondolja magában a bolond, hogy nincs Isten!*” [Zsolt 14,1] S hogy nincs örökké érvényes erkölcsi törvény.

SZERKESZTŐ

Olvasói levél

Tisztelt Ribár János esperes úr!
Tisztelt Olvasók!

E levelem megírására több dolog is ihletett. Elsőként talán az, hogy számtalanszor hallani, hogy az egyházak felekezeti különbség nélkül kiállnak a családi élet mellett, másrészt a július 11-i „Vendég a háznál” című rádióadás egyik olvasói levele. Ha valaki szokta, tudja hallgatni a Kossuth Rádiót hétköznaponként 13.00 és 13.30 között, akkor ismeri a gyerekekről és családokról szóló, nem ritkán nagyon is tanulságos műsort.

Szándékom mindenekelőtt egy hallott történet ismertetése, s ezzel más egyebet nem akarok, mint elgondolkodtatni azon felebarátaimat, akik részánják ezt a pár percet az olvasásra. Hozzáteszem, evangélikus keresztyénként nem akarok ellendrukkernek feltűnni, ezért csak egy kérdést teszek fel előzetesként: Velünk rendben van minden? Hitelesek tudunk maradni?

Egy elkeseredett ötgyermekes családanya „Nem mondhatom el senkinek, elmondom hát mindenkinek...” cím alatt írt egy levelet a rádióműsorhoz a saját történetéről.

Keresztyén házasságot kötöttek férjével, ezért számukra már a kezdeteknél is természetes volt, hogy sok gyermeket fognak vállalni, mert így tartották teljesnek az életüket. A fiatalasszony áldott állapotba kerülve boldogan, hitben és az egészséges életmódot betartva készült a gyermekáldásra. A kis jövevény 9 hónap múlva meg is érkezett, azonban Tamásról nagyon hamar kiderült, hogy súlyos értelmi fogyatékos, sokszor dührohamban kitörő autista. Ezzel a teherrel indultak neki a későbbi várandósságnak, de a többi négy gyermeknél ilyen gond nem merült fel. Azonban iskolába lépésükkor az egyikről kiderült, hogy hiperaktív, a másíkról, hogy diszlexiás. A levél írója szomorúan említette meg, hogy keresztyén baráti társaságuk nagyon

hamar elmaradt mellőlük a bajban, mondván, hogy féltik a gyerekeiket. A férj is magára hagyta feleségét, semmit nem segített neki, hiszen a gyereknevelés és a háztartás a nő dolga. Ráadásul amikor az iskolába kerülő gyerekek miatt arra az elhatározásra jutott, hogy az autista Tamást napközi otthonba adja, akkor hitvese azzal kezdte vádolni, hogy nem jó anya és még keresztyének is csapnivaló. Továbbra sem vett át semmit felesége terheiből, végképp elhidegültek, és csak a gyerekek miatt maradtak együtt mind a mai napig. A koronát az tette fel az egészre, hogy az állandó időhiánnyal küzdő anyukának – aki rendszeresen együtt tanult gyermekeivel, pedig mostanra munkát is kellett vállalnia az anyagi problémák miatt – élete párja ennek ellenére azt vágta fejébe, hogy azért van ennyi gond a gyerekekkel, mert nem keresztyén szellemben neveli őket. Persze ő ehhez a kérdéshez továbbra is csak kívülről volt hajlandó hozzászólni.

Ennyi volt a felolvasó bemozdító hangján is szívhez szóló történet. Remélem, átérezhető a mi felelősségünk is. Ha a család érték, akkor legyen tényleg az, és ne ítélkezzünk az elutasítás hangján mások gondjairól. Vajon tényleg keresztyének voltak az ítélkező, elmaradó barátok? Tényleg keresztyén volt a magát tökéletesnek érző és ezért családjá felett „isteni” magasságban lebegő férj, aki nem óhajtott részt venni gyerekei nevelésében? Milyen Istenben higgyen ez a magára maradt anya? Milyen hitre nevelje a gyermekeit? Legvégül: mit is jelenthet neki képmutató hitvese mellett a házasság életközössége? Az Isten tökéletes elképzeléseinek legtöbbit a dilettáns megvalósító, az ember árt.

Nem kívánok több kérdést feltenni. Mindenkitől csak annyit kérek: nyitott, együtt érző szívvel nézze ezt a történetet. Ha van igazi társa, igazi szövetségese az élet nehézségeire, akkor adjon hálát az Úristennek, mert a legnagyobb ajándékot kapta az élettől! Tisztelettel:

MADARÁSZ ILDIKÓ

Ítéletidő világszerte

Bár egyik cikkírónk, Madarász Géza másodfelügyelő Harangszó újságunknak éppen ebben a számában (9. oldal) foglalkozik a témával, nem árt még egyszer szembesülni a ténnyel, a kifejezéssel.

Kínában szünni nem akaró ítéletidő volt, és a déli területeken 10 várost öntött el a víz, de heves esőzések voltak Európa több országában is. Közben Portugáliában erdőtüzek gyúltak. Víz és tűz közé szorulva. Szörnyű képeket láttunk Svájc-ból, Németországból; Graz közelében egy házat kőomlás sodort el, Luzernnél földcsuszamlás miatt tűzoltók veszítették életüket, és tudjuk mi volt (és van) Erdélyben a Székelyföldön, de New Orleans sem felejtjük el. Hurrikánok, tájfunok, felhőszakadások, szélviharok, földrengések, tűzvészek és nagyon sok halott. S még több gyászoló, még több kisémmizett, mindenétől megfosztott ember.

Elrémült lélekkel gondolunk a szerencsétlenül járt milliókra, kárt szenvedőkre, és szorongva töprengünk, vajon mindez miért történhet. Érdemes lenne pályázatot kiírni olyan dolgozatra, hogy van-e mélyebb jelentése, akár üzenete ezeknek a drámai, sőt tragikus történeteknek, vagy egyszerűen elintézzük – ahogy sokaknál tapasztalom – egy nyelge kézlegyintéssel, és azzal a bornírt megjegyzéssel, hogy mindez szerencsére nem nálunk történt. Nem biztos, hogy nem kellene elgondolkodnunk a történetek spirituális lényege felett! Távolságon egy evangélikus ígéhirdetőtől, hogy bárkit riogasson esetleges csapásokkal, katasztrófákkal, bajokkal, de ezeken most itt vannak a nyakunkon, és egészen biztos, hogy áttételesen mindenki érezni fogja a hatását, akár például a benzínárakban. Lehet, hogy jelzések jönnek a mennyei központ felől, hogy nagyon elkanászodott a fehér civilizáció

a maga harsány és hányaveti (mert ebben is felületes) istentagadásával? Hiszen megrendítő az a szellemi kiüresedés, amikor már az a kérdés sem kerül elő, hogy honnan jöttünk, kik vagyunk és hova tart az életünk! S kézenfekvő lett a szent dolgok megvetése, Isten szavának kerülése, aszentségek negligálása.

Van a Bibliának egy elhanyagolt kifejezése: Isten haragja. Nem illik ilyet mondani egy liberális korban, ám ettől függetlenül ez benne van a Bibliában. Szó van arról, hogy előfordulhat, hogy megharagítjuk az Istent. Ő nagy türelmű, sokáig csak jelzések, intések szintjén figyelmeztet, de sajnos az a bizonyos pohár képes betelni: és akkor ittaz Isten haragja!

Most pedig Ábrahám módjára kell könnyörögnünk a Szodoma világért: ha van tíz igaz, akkor könyörül meg rajta! Szodomában nem volt, s ítéletidő jött ott is.

SZERKESZTŐ

Gyermekhét Lucfalván

Egy Nógrád megyei kis faluban rendezték meg azt a hetet, ahová kardoskúti és szentetornyai gyerekeket vittem július 11. és 16. között. Az EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) szervezte ezt a gyereket, ahová nem csak helyieket vártak. A gyerekeket helyi családoknál szállásolták el, amely során talán életre szóló barátságok is kötődtek. A velem jött gyerekek még sohasem jártak ilyen táborban. Volt közöttük, aki még a családjától se vált el egy napra sem, mégis jól érezték magukat. A honvágy csak a hét elején jelentkezett.

A tábor fő témája Pál apostol miszsiós útjai voltak. A történeteket aranymondásokkal együtt ismerték meg a gyerekek. A kézművesfoglalkozásokat igen kedvelték. Esténként hangjáték formájában Fehérke történetét vetítették. Volt akadály- és bibliaverseny, valamint tábortűz. A környező hegyekben kirándultunk is, amely az alföldi gyerekeknek igen nagy élmény volt. Remélem a gyerekeket ez a hét is közelebb vitte Jézus Krisztushoz, és a mennyei örökség mellett földi országunk megismerésében is segítette őket!

LACZKI JÁNOS

Egyházi választások

Egyházunkban hatévenként (így jövő tavasszal is) választásokra kerül sor a következő sorrendben:

1.) *Minden gyülekezetben* a presbitériumot és (ahol van) a képviselő-testületet is meg kell újítani a tisztségviselőkkel egyetemben (felügyelő, gondnok, szvsz elnök és tagok, egyházmegyei, kerületi, országos küldöttek stb.).

2.) *Minden egyházmegyében* meg kell újítani az egyházmegyei vezetést, ismét választani kell újra esperest, egyházmegyei felügyelőt, az egyházmegyei presbitérium és közgyűlés pedig az új gyülekezeti presbitériumok és közgyűlések által kiválasztott delegáltakból áll össze.

3.) *Kerületi választás* a kerületi felügyelőre is vonatkozik (püspököt nyugdíjba vonulásig választottak a gyülekezeti közgyűlések), ebben az esetben szintén a gyülekezetek szintjén zajlik le a választás.

A választásokat minden gyülekezetben egy jelölőbizottság viszi végbe, melynek hivatalból tagja a gyülekezet beiktatott, azaz parókus lelkésze (igazgatólelkész), illetve még a presbitérium által választott jelölőbizottsági tagok (3-5 fő).

A jelölőbizottság által kialakított jelölőlistát végezetül a gyülekezeti közgyűlés hagyja jóvá, azaz szentesíti, majd következik a beiktatás és az eskütétel. RJ

Ének a temetőben

Idén augusztusban egy szomorú kötelességemnek tettem eleget: temetésen vettem részt. Fájdalmas, szomorú esemény: egy édesanyát (aki csak 50 éves múlt) kísértünk el utolsó földi útjára. Megrázó eset.

Már a gyülekezés kezdetén feltűnt, hogy a legtöbb jelenlevőnek a kezében énekeskönyv van, s amikor a lelkész elkezdte a szertartást, szinte az egész gyülekezet énekelt. Megvallom, engem nagyon meglepett a búcsúzásnak ez a módja, ahogy elkészöntünk valakitől, aki régen gyülekezeti közösségünknek, a nagyobb családnak a tagja volt.

Felmerült bennem egy gondolat: mi lenne, ha Orosházán is így búcsúznánk elmenő testvéreinktől? Ehhez csak akarat kell. S persze az, hogy legyen a kezünkben énekeskönyv. Jó lenne bátran együtt énekelni a temetésen a lelkéssel és a kántorral, a búcsú is meghatóbb lenne közöségben. Kérem evangélikus testvéreim, ne szégyelljék a hitünket így is megvallani, s a temetésekön nyissuk ki az énekeskönyvet és énekeljünk együtt Isten dicsőségére és lelkünk vigaszára, tisztelgve ezzel az eltávozott előtt is.

CZIKORA LAJOS

Adományok az Orosházi Harangszó újságra

2005. május 7.–2005. szeptember 12.

Györgyi Bálint és neje	2000 Ft	Kalmár Pálné	1000 Ft
Pál Tamásné	1500 Ft	Nagy Dénesné	1000 Ft
Keller Józsefné	500 Ft	Nagy Rudolfné	500 Ft
Szabó Bálint és neje	2000 Ft	Szalay Judit	1000 Ft
Pusztainé Nagy Erzsébet	500 Ft	Szikora József és neje	1000 Ft
Malya Zsolt	7180 Ft	Ponicsán Orsolya	1000 Ft
Vetési Imréné	1000 Ft	Dérené Csepregi Klára	1000 Ft
Török Sándor (Franciaország)	5000 Ft	Szabó Károlyné	500 Ft
Evangélikus Általános Iskola és Gimnázium	4000 Ft	Pataki Etelka	1000 Ft
Szendi H. Sándorné	5000 Ft	Szász Antal	1000 Ft
Csmela Józsefné	1000 Ft	Csepregi Imre és neje	500 Ft
Domján Istvánné	1000 Ft	Dr. Horváthné Csepregi Terézia	500 Ft
Tóth Mihály (Bikal)	1000 Ft	Horváth József	1000 Ft
Németh Istvánné	500 Ft	Ribár Jánosné	20000 Ft
Kunos Lajosné	2000 Ft	Deák Ferencné	1000 Ft
Kovács Ferencné	1000 Ft	Szokodi László	1000 Ft
Szekeres Istvánné	1000 Ft	Kunos Sándor (Kardoskút)	500 Ft
Éliás Dávid és Éliás Dávidné	1000 Ft	Hajdú József (Kardoskút)	500 Ft
Kilián Szilvia	1000 Ft	Barna Béláné (Kardoskút)	500 Ft
Héjja Bálint és neje (Kardoskút)	1000 Ft	Szabó Bálint és neje	1000 Ft
Németh János és neje	1000 Ft	Cziráki Arnold és neje	1000 Ft
Dr. Kiss A. Sándor (Szeged)	2000 Ft	Tóth Antalné	1000 Ft
Koszorús Pál (Pécs)	10000 Ft	Dénes Józsefné	1000 Ft
özv. Pusztai Lajosné	5000 Ft	Bakos Józsefné	1000 Ft
Szabó Gyula	2000 Ft	Ladányi Jenőné Pataki Judit	2000 Ft
Czikora Lajos (Kardoskút)	1000 Ft	Szula János	1000 Ft
Dr. Harmadi Pálné	2000 Ft	Tóth Lenke	2000 Ft
Dr. Gyárfás Ferencné (Budapest)	2000 Ft	Törös Antalné	500 Ft
Berta Imréné	1000 Ft	id. Kiss Ferenc	2000 Ft
ifj. Dimák Sándor	2000 Ft	Balogh János és neje	2000 Ft
özv. Balogh Sándorné	500 Ft	Tóth Imre	5000 Ft
Csehi József	1000 Ft	Sebestyén István	500 Ft
Sólyom Lajosné	1000 Ft	Tömböly Jánosné	2000 Ft
Lánczi Istvánné	1000 Ft	Török Lajos	810 Ft
Gombkötő Pálné	1000 Ft	Benkő Istvánné (Salgótarján)	2000 Ft
Gombkötő Irén	1000 Ft	Várady József (Kondó)	1000 Ft
Nemes Endréné és családja	1000 Ft		
Csomor Ferencné	1000 Ft	Név nélkül, de Istennél tudva lévő 12 testvértől	12700 Ft

KÖSZÖNJÜK! ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN AZ ADAKOZÓKON!

Tanuljuk a demokráciát

Mert kivétel nélkül mindenki felelős!

Egyházunkban is a Zsinat – törvényhozó testület – döntése értelmében demokrácia van, így mindenben a többségi vélemény dönt. Ezért is születtek meg e sorok a közelgő egyházi, gyülekezeti választások előtt: tanuljuk a demokráciát, mert minden attól függ, hogy a többség – tudatosan vagy tudatlanul – hogyan szavaz. Minden gyülekezeti tagnak, aki csak egy kicsit is komolyan veszi a gyülekezeti életet, a gyülekezet szolgálatát, óriási felelőssége van aválasztások időszakában.

A legfelelőtlenebb és legerkölcstelenebb jelenség az, amikor valaki kivonja magát a választásokból, mondván, hogy majd „fenn” (s itt nem Istenre gondol) eldöntik. Semmit nem döntenek el fenn, minden attól függ, ami a gyülekezetekben törté-

nik, vagyis a tagok többségi véleménye az abszolút eredmény. Ehhez a rendszerhez arra van szükség, hogy mindenki legyen képes arra, hogy: 1.) megfogalmazza a véleményét; 2.) kulturáltan elmondja azt a gyűléseken. Le kell végre vetközni a kádári szocializmus korában szerzett neveltetést, rabszolgaszocializációt, hogy csak szavazni lehetett, de választani nem! Minden gyülekezeti tag személy szerint felelős azért, hogy: 1.) milyen lelkése van, 2.) milyen vezetősége, presbitériuma, képviselő-testülete van! Sem a püspök, sem az esperes ebbe beleszólni nem tud, ezért nagyon fontos, hogy tanuljuk meg végre a demokráciát. Mindenkinek legyen véleménye, legyen képes megfogalmazni és kulturáltan megmondani.

S ami a legfontosabb: legyen egy olyan imaközösség, amely a gyülekezeti élet lelki-szellemi hátterét képezi. Ilyen imaközösség pedig csak az ige rendszeres hallgatóiból állhat össze! Így tanuljuk Isten színe előtt Krisztusban a Lélek vezetésével a gyülekezeti demokráciát.

RJ

NÉPEGYHÁZI HÍREK

Összeállította: Pleskó Józsefné

KERESZTELÉSEK (3 éven aluli gyermekek)

Tóth Imre és Fodor Gyöngyi leánya:
ESZTER 2005. május 1.
Erzsiák Gábor és Pintér Mónika leánya:
SÁRA 2005. május 8.
Weirich Oswald és Szentpéteri Mariann leánya:
GRÉTA MARIANN 2005. május 15.
Szabó Sándor és Kovács Erzsébet fia:
MÁTE 2005. május 16.
Pál Zsolt és Valaczkai Edit fia:
DOMINIK 2005. május 29.
Mikó Zsolt és Petovszky Brigitta fia:
ÁKOS 2005. június 5.
Nagy Róbert és Györgyi Szilvia Ágnes leánya:
EMMA BOGLÁRKA 2005. június 26.
Szabó György és Iványi Erika fia:
GYÖRGY ISTVÁN 2005. július 3.
Hávriss Szabolcs és Horváth Andrea leánya:
SZANDRA 2005. július 10.
Molnár Imre és Horváth Tünde fia:
VIKTOR IMRE 2005. július 10.
Gáspár Norbert és Csurár Csilla leánya:
PATRICIA 2005. július 10.
Csurár Tibor és Kolompár Emese fia:
RENÁTÓ 2005. július 10.
Balogh Gábor és Mórocz Erika leánya:
NIKOLETT 2005. július 17.
Benkő József és Makai Orsolya fia:
BENEDEK JÓZSEF 2005. július 17.
Lalik Tibor és Baricsa Henriett leánya:
MERCÉDESZ BIANKA 2005. július 17.
Csabai József és Baricsa Szilvia fia:
JÓZSEF GÁBOR 2005. július 17.
Skorka Csaba és Birkás Gyöngyi fia:
SZABOLCS 2005. július 24.
Tóth Árpád és Csizmadia Gabriella fia:
PÉTER 2005. július 24.
Tóth Imre és Lakos Beáta leánya:
LORETTA 2005. augusztus 7.
Stigermajer Attila és Kovács Katalin fia:
MARTIN 2005. augusztus 14.
Agócs Ferenc és Csaba Katalin leánya:
KATRIN 2005. augusztus 14.
Györki Zoltán és Harangozó Erzsébet fia:
TAMÁS 2005. augusztus 14.
Györki Zoltán és Harangozó Erzsébet leánya:
ZSUZSANNA 2005. augusztus 14.
Mizsur István és Csizmadia Katalin leánya:
ANITA 2005. augusztus 27.
Mórocz Lajos és Németh Erika fia:
GÁBOR 2005. szeptember 4.
Bartos László és Dr. Tihanyi Krisztina leánya:
DORINA 2005. szeptember 11.
Szarvas László József és Fehér Ágnes Ilona fia:
ÁDÁM LÁSZLÓ 2005. szeptember 11.

ISTEN ÁLDÁSA LEGYEN A GYERMEKEKEN ÉS CSALÁDJUKON!

HÁZASSÁGKÖTÉSEK

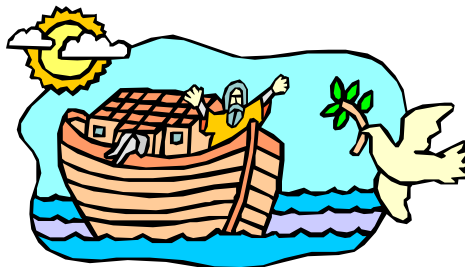
Berényi Péter és Sin Andrea 2005. május 21.
Jarabin Tibor és Kovács Mónika 2005. május 28.
Angyal László és Alexy Márta 2005. június 18.
Nagy Szilárd és Csiszár Lavinia 2005. július 9.
Lázár Csaba Zsolt és Zelenka Edit Andrea 2005. augusztus 6.
Vas Sándor és Vandlik Tímea 2005. augusztus 27.
Szabó Zoltán és Nagy Judit 2005. szeptember 3.
Nagy Ferenc és Rucz Éva 2005. szeptember 3.

ISTEN VEZESSE ÉS IRÁNYÍTSA ÖKET ÉLETÚTJUKON
ÉS SEGÍTSEN MEGTARTANI FOGADALMUKAT!

TEMETÉSEK (2005. május 7.–2005. szeptember 13.)

Németh Bálintné Kovács Franciska (66) · Csík István (63) · Szendi H. Sándor (71) · Homoki Józsefné Major Margit Zsuzsanna (80) · Malya Jánosné Gál Ilona (72) · Balogh Lajosné Gabnai Etelka (87) · Dumitrás Istvánné Marsóczki Margit (86) · Gyurics Gyuláné Károlyfalvi Terézia (75) · Szilasi Ferenc (84) · Seres Jánosné Paksi Erzsébet (54) · özv. Ella Vincéné Greksza Mária (80) · Győri János (66) · Kurucz Gábor (65) · Rácz Sándorné Vizi Etelka (83) · Székács András (67) · Dimák István (83) · Gulyás Józsefné Süle Etelka (84) · Bánki Horváth Lajosné Nagy Julianna (83) · özv. Pusztai Gyuláné Rédei Erzsébet (78) · özv. Szabó Lászlóné Mislai Márta (58) · Dominkó Ferenc Zoltán (58) · Kiss Antal (86) · Molnár Antalné Dénes Erzsébet (89) · Bartók Imre (52) · Mihuca Mihály István (74) · Barta Józsefné Simai Ilona (65) · Papp Lászlóné Déher Ibolya (66) · Szita Józsefné Ádász Erzsébet (79) · Lazanyecz Mihály (91) · Tóth Ferenc (71) · Páli László (46) · Bolga Jánosné Séllei Margit (81) · Pásztorcsik János (95) · Király Imre (57) · Bors Imréné Tar Sára (54) · özv. Cseszkó Antalné Lénárt Gizella (79) · Sáfár Sándor (83) · Keresztes Vilmosné Poór Julianna (92) · özv. Karasz Pálné Birkás Julianna (84) · Kovács Lajos, Szentetornya (53) · Suszter Józsefné Fekete Sarolta (63) · Kunos Mihály (84) · Czellar Györgyné Kunos Katalin (84) · özv. Csizmadia Lajosné Kocsondi Erzsébet (91) · Váraljai Sándor (46) · Antal Sándor Béla (46) · Kiss Sándor (78) · Csizmadia Ferenc (64) · Gombkötő Jánosné Rácz Julianna (92) · Németh Ferenc (95)

A VILÁG PEDIG ELMÚLIK [...] DE AKI AZ ISTEN AKARATÁT
CSELEKSZI, MEGMARAD ÖRÖKKÉ. [1Jn 2,17]

Március eleje óta látogatható gyülekezetünk megújult honlapja a <http://oroshaza.lutheran.hu> címen, de elérhető a Magyarországi Evangélikus Egyház honlapjáról is, melynek címe: www.lutheran.hu Minden kedves érdeklődőt szeretettel várunk megújult honlapunkon!

Orosházi
HARANGSZÓ

Kiadja: az Orosházi Evangélikus Egyházközség (5900 Orosháza, Thék E. u. 2.) · **Felelős kiadó:** Ribár János lelkész, esperes és Koszorús Oszkár egyházmegyei felügyelő · **Tördelőszerkesztő:** Szatmári László · **Nyomatás:** Iniciale Bt., Orosháza